

ביאור בדרך אפשר

1 וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת פֶּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת הָאֲמוּרוֹת  
 2 לְהֵלֵךְ לְאֹמֶר<sup>1</sup>, וַיְדוּעַ הַדְּיוּקָה<sup>2</sup> הַשְּׂאֵלָה הַנוֹבְעַת מִדְּיוֹק הַלְשׁוֹן בְּמֵה  
 3 שְׁכֵתוֹב כֵּאֵן "לְאֹמֶר", דְּמֵאֲחֵר שְׁפָל יִשְׂרָאֵל (הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל כֹּל  
 4 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבָכָל הַדְּרוֹת<sup>3</sup>) הָיוּ נוֹכַחִים בְּמַעֲמַד הַר סִינַי,  
 5 וְשָׁמְעוּ אֶת הַדְּבָרוֹת מִהַקְּבָה  
 6 בְּעֶצְמוֹ, כְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ  
 7 מֵהוּ פְרוּשׁ "לְאֹמֶר", שְׁכֵתוֹב  
 8 כֹּלל מִשְׁמַעוֹתוֹ לְאֹמֶר לְאַחֲרִים<sup>4</sup>  
 9 וְאֵילוּ כֵאֵן לֹא הָיָה צוּרָךְ בְּכֵן שְׁהוּי  
 10 כּוֹלֵם שְׁמַעוּ אֶת הַדְּבָרִים בְּעֶצְמָם ?  
 11 וַיִּנְקַדַת הַבְּאוּר בְּזָה, שְׁבָזָה<sup>2</sup>  
 12 בְּחוֹסֶפֶת הַמִּילָה "לְאֹמֶר" מְבָאָר  
 13 הַכְּתוּב אֶת הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּנָן  
 14 תּוֹרָה. דְּלְכְאוּרָה יֵשׁ מִקּוֹם לַחֲמוּה  
 15 מֵהוּ הַחֲדוּשׁ שֶׁהַחֲדוּשׁ בְּמִתְּנָן-תּוֹרָה  
 16 הָרִי גַם קָדָם מִתְּנָן-תּוֹרָה לְמִדּוּ  
 17 פֶּל הַתּוֹרָה [פְּמוּבָן גַּם מִזָּה  
 18 שְׁ"קִיָּם אֲבָרְהָם אֲבִינוּ אֶת פֶּל  
 19 הַתּוֹרָה פֶּלָה עַד שְׁלֹא  
 20 נִתְּנָה<sup>5</sup>, כְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל בַּגְּמָרָא,  
 21 שְׁבָכְדִי לְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה  
 22 צְרִיךְ לְלַמֵּד אוֹתָהּ שְׁהָרִי לֹלָא  
 23 הַלִּימּוֹד לֹא נִיתָן לְדַעַת מַה לְעִשׂוֹת,  
 24 וּבּוֹדָאִי<sup>6</sup> שְׁאֲבָרְהָם שֶׁלֹּמַד אֶת כֹּל  
 25 הַתּוֹרָה לְמַד אֶת פֶּל הַתּוֹרָה  
 26 פֶּלָה לְיִצְחָק בְּנוֹ, וַיִּצְחָק  
 27 לְמַדָּה לְיַעֲקֹב וּבְנִי<sup>7</sup>, וַיִּמְהוּ  
 28 הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּנָן-תּוֹרָה<sup>8</sup> ?  
 29 וּמְבָאָר הַכְּתוּב, שֶׁהַחֲדוּשׁ  
 30 דְּ"וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת פֶּל  
 31 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" בְּמִתְּנָן-תּוֹרָה  
 32 הוּא, שְׁעַל-יְדֵי-זָה שֶׁהַקְּדוּשׁ-  
 33 בְּרוּךְ-הוּא נָתַן אֶת הַתּוֹרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל

ביאור בדרך אפשר

34 בְּמַעֲמַד הַר סִינַי נִתְּנָן הַפֶּחַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבָכָל  
 35 הַדְּרוֹת, שְׁלִמּוֹד הַתּוֹרָה שְׁלֹו כֹּל זְמַן וּבְכֹל מִקּוֹם יִהְיֶה בְּאִפְּסָן  
 36 דְּ"לְאֹמֶר", כְּפִי שְׁמַשְׁמִיךְ וּמִפְּרֻט.  
 37 וְשְׁנֵי פְרוּשִׁים בְּזָה בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל לִימּוֹד הַתּוֹרָה בְּצוּרָה שֶׁל "לְאֹמֶר".  
 38 [פְרוּשׁ אֶחָד] שְׁעַל-יְדֵי לְמוֹד  
 39 הַתּוֹרָה שְׁלֹו הוּא גוֹרָם שְׁהַקְּבָה "לְאֹמֶר דְּבּוּרִים  
 40 אֵלֶּה<sup>9</sup> שֶׁל דְּבִרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהָאֵרִם  
 41 לְמוֹד, פִּי כְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ  
 42 "פֶּל הַקּוּרָא וְשׁוּנָה, כְּדַבְּרֵי תּוֹרָה  
 43 הַקְּבָה" קוּרָא וְשׁוּנָה  
 44 כְּנִגְדוּ<sup>10</sup>, דְּעַל-פִּי-זָה פְרוּשׁ  
 45 "לְאֹמֶר" (לְאֹמֶר לְאַחֲרִים)  
 46 הוּא, שְׁהָאֵרִם הַלּוּמַד תּוֹרָה  
 47 אוֹמֵר לְהַקְּבָה<sup>11</sup> כְּכִיכּוֹל,  
 48 שְׁיַחְזוֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל  
 49 הַדְּבּוּרִים כְּדַבְּרֵי הַתּוֹרָה שְׁלֹו  
 50 שֶׁהָאֵרִם אוֹמֵר. וְעוֹד, שְׁלִמּוֹד  
 51 הַתּוֹרָה שֶׁל הָאֵרִם יִהְיֶה בְּאִפְּסָן  
 52 דְּ"לְאֹמֶר", לְחִזּוֹר אֶת הַדְּבָרִים  
 53 שְׁהַקְּבָה" אוֹמֵר, כְּמוֹ  
 54 שְׁכֵתוּב<sup>12</sup> בְּתַהֲלִיָּם שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ  
 55 בִּיקֶשׁ מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנֵן  
 56 אֶת הַדְּבָרִים שְׁהַקְּבָה" אוֹמֵר, כְּמוֹ שְׁכֵתוּב<sup>12</sup> תַעֲנֵן לְשׁוּנֵי אֲמֶרְתְּךָ, שְׁדְּבּוּרֵי  
 14 הַכְּתוּב, שֶׁהַחֲדוּשׁ דְּ"וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת פֶּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" בְּמִתְּנָן-תּוֹרָה הוּא,  
 15 שְׁעַל-יְדֵי-זָה נִתְּנָן הַפֶּחַח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבָכָל הַדְּרוֹת, שְׁלִמּוֹד  
 16 הַתּוֹרָה שְׁלֹו יִהְיֶה בְּאִפְּסָן דְּ"לְאֹמֶר". וְשְׁנֵי פְרוּשִׁים בְּזָה. [פְרוּשׁ אֶחָד] שְׁעַל-יְדֵי  
 17 לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁלֹו הוּא גוֹרָם שְׁהַקְּבָה" יִמְהוּ פְרוּשִׁים אֵלֶּה<sup>9</sup>, כִּי "פֶּל הַקּוּרָא  
 18 וְשׁוּנָה, הַקְּבָה" קוּרָא וְשׁוּנָה כְּנִגְדוּ<sup>10</sup>, דְּעַל-פִּי-זָה פְרוּשׁ "לְאֹמֶר" (לְאֹמֶר  
 19 לְאַחֲרִים) הוּא, שְׁהָאֵרִם הַלּוּמַד תּוֹרָה אוֹמֵר לְהַקְּבָה<sup>11</sup> כְּכִיכּוֹל, שְׁיַחְזוֹר עַל  
 20 הַדְּבּוּרִים שְׁלֹו. וְעוֹד, שְׁלִמּוֹד הַתּוֹרָה שֶׁל הָאֵרִם יִהְיֶה בְּאִפְּסָן דְּ"לְאֹמֶר", לְחִזּוֹר  
 21 אֶת הַדְּבָרִים שְׁהַקְּבָה" אוֹמֵר, כְּמוֹ שְׁכֵתוּב<sup>12</sup> תַעֲנֵן לְשׁוּנֵי אֲמֶרְתְּךָ, שְׁדְּבּוּרֵי

בס"ד. יום ב' דחג השבועות,  
ה'תשכ"ט\*

(\* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס חג השבועות – תשנ"ו. 1) יתרו כ, א. 2) תו"א יתרו סז, ב (ועם הגהות – באוה"ת יתרו ע' תשפג ואילך). 3) סה"מ תקס"ז ע' קמט. לקו"ת שה"ש מ, ב. שם מב, סע"א ואילך. תו"ח יתרו שע, סע"א [בהוצאה החדשה – ח"ב רנג, ב]. רד"ה וידבר גו' אנכי תרכ"ט (דלקמן בפנים). ובכ"ו. 3) פדר"א פמ"א. שמו"ר פכ"ח, ו. תנחומא יתרו יא. זח"א צא, א. ובכ"מ. 4) ראה לקו"ש ח"ו ע' 119, ובהנסמן שם הערה 1\* 5) יומא כח, ב. קידושין פכ, א (במשנה). 6) כ"ה הלשון בתו"א שם סז, ד. 7) ו"ממיהין של אבותינו לא פרשה בישיבה מהם .. אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה הי' .. יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה הי' (יומא שם). 8) כהדיוק בתו"א שם. לקו"ת במדבר יג, ד. ובכ"ו. 9) ד"ה וידבר גו' אנכי תרכ"ט (דלקמן בפנים) – סה"מ תרכ"ט ע' רג (הובא לקמן סעיף ה). 10) ראה תדאר"ר פ"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד. 11) להעיר מתדאר"ג מהרש"א שבת (פט, א), דפירושו הכתוב (שלח יד, יז) "כאשר דברת לאמר" הוא "כאשר דברת לי לאמר שאומר אני", היינו שמשא יאמר להקב"ה (יגדל נא כח אד). וע"פ המבואר בכ"מ (ראה סד"ה ועתה יגדל נא גו' ה'תשי"ט (תו"מ סה"מ סיון ס"ע שעח), ובהנסמן שם הערה 47) ד"כאשר דברת לאמר" הוא ע"ד "וידבר גו' לאמר" – מסתבר, שכ"ה גם הפירוש ד"לאמר". 12) תהלים קיט, קעב.

## ביאור בדרך אפשר

40 השבועות תרכ"ט, מאה שנה לפני אמירת מאמר זה על ידי הרבי בשנת  
 41 תשכ"ט (לְאַחֲרֵי הַדְּיוּק הַשְּׁאֵלָה הַנּוֹכַחַת לְעֵיל בַּתְּחִילַת הַמַּאמֵר  
 42 שְׁלִכְאוּרָה תַּבַּת הַמִּילָה "לְאִמְרָ" הוּא מִיָּתֵר), מְבִיא מָה  
 43 שְׁכָתוּב בְּ"יִלְקוּט" 19, מְדַרְשׁ יִלְקוּט שְׁמַעוֹנִי כְּשֶׁהָיָה הַקָּב"ה מְדַבֵּר  
 44 אֵת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת בַּמִּתְן-תּוֹרָה, הָיָה  
 45 כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר: עֲמִי  
 46 הַדְּבֹר מְדַבֵּר, כְּלוּמַר, כֹּל אֶחָד חָשׁ  
 47 שֶׁהַדְּבֹר מְכוּוֵן אֵלָיו בְּפֶרֶט  
 48 שְׁנֵאַמְרָ 20 "אֲנֹכִי הוֹי' אֶלְקִיד",  
 49 יָחִיד. וּמְבָאָר, דְּזָהוּ מָה  
 50 דְּאִיתָא מוּבָא בְּמִדְרָשׁ 21 עַל  
 51 הַפְּסוּק "אֲנֹכִי הוֹי' אֶלְקִיד",  
 52 שֶׁהַקּוֹל שֶׁשָּׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל  
 53 בְּעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת הָיָה לְפִי  
 54 כְּחוֹ כּוֹחַ וְיִכּוּלַת הַקְּלִיטָה שֶׁל כָּל  
 55 אֶחָד לְפִי הַרְמָה שְׁלוֹ, הַבְּחוּרִים  
 56 הַצְעִירִים לְפִי כְּחֹן וְהַזְקֵנִים  
 57 שְׁדַעְתִּים יוֹתֵר רַחְבָּה וּמִיּוֹשְׁבַת לְפִי  
 58 כְּחֹן וְהַקְּטָנִים שְׁדַעְתִּים קִטְנָה לְפִי  
 59 כְּחֹן וְהַדְּבֹר נּוֹבַע מִכֹּךְ שֶׁהַדְּבֹר לֹא  
 60 נִאֵמַר לְכָלל יִשְׂרָאֵל בְּאוֹפֵן כְּלָלִי אֵלֹא  
 61 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּפֶרֶט. וַיֵּשׁ לּוֹמְרֵי,  
 62 דְּמַהֲטְעָמִים אַחַת הַסִּיבּוֹת עַל זֶה  
 63 שֶׁמְבִיא גַם אֵת מֵאֵמֶר  
 64 הַמְּדַרְשׁ שֶׁכֹּל אֶחָד קִלַּט אֶת דְּבַר ה'  
 65 לְפִי כְּחוֹ, הוּא, לְפִי שֶׁעַל-יְדֵי  
 66 זֶה מוֹכֵן שֶׁהַעֲנִיָּן ד' עֲמִי  
 67 הַדְּבֹר מְדַבֵּר" (וְהַדְּבֹר הָאֱלוּקִי  
 68 הִיָּה מְכוּוֵן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד  
 69 בְּפִנְיֵ-עֲצָמוֹ) הוּא לֹא רַק  
 70 בְּנוֹגֵעַ לְנִשְׁמָה בַּחֲתָמָה אִשִּׁית  
 71 לְמַדְרִיגַת הַנִּשְׁמָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד  
 72 אֵלֹא גַם בְּנוֹגֵעַ לְגוּף, בַּחֲתָמִים  
 73 לִיכּוּלַת הַתְּפִיסָה וְהַחֲבִנָּה מִצַּד הַגּוּף  
 74 שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהָיָה הַחֲלוּקִים  
 75 הַחֲבֵדִלִים ד' בְּחֻרִים זְקֵנִים  
 76 וְקְטָנִים הוּא מִצַּד הַגּוּף וְלֹא  
 77 מִצַּד הַנִּשְׁמָה, שֶׁלְּבַבָּהּ אֵין הַבְּדֵל הָאֵם הָאֵדָם הוּא צְעִיר אוֹ זָקֵן.

1 לְשׁוֹנֵי אִמְרָתְךָ, כְּלוּמַר, שְׁדִבּוּרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהָאָדָם אוֹמֵר הֵם  
 2 "אִמְרָתְךָ", דְּבַר ה' ו' לְשׁוֹנֵי תַעֲזֹב "כְּעוֹנָה אַחֵר הַקּוֹרָא 13 וְחוּזר  
 3 אַחֲרָיו אֵת מָה שֶׁהוּא קוֹרָא.  
 4 וְעוֹד פְּרוּשׁ ב' וַיְדַבֵּר גו' לְאִמְרָ", ש' וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֵת כָּל  
 5 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה", עֲשֶׂרֶת  
 6 הַדְּבָרוֹת שֶׁהֵם כְּלָלוֹת כָּל  
 7 הַתּוֹרָה 14, כְּמוּבָא בְּפִירוּשׁ רִש"י  
 8 בְּסוּף פֶּרֶשׁת מִשְׁפָּטִים "כֹּל שֶׁ מֵאוֹת  
 9 וְשֵׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת בְּכָלל עֲשֶׂרֶת  
 10 הַדְּבָרוֹת הֵן, וּרְבִינּוּ סְעִידָה פִּירֵשׁ  
 11 בַּזוּהַרְוֹת שִׁיסַד לְכָל דְּבֹר וְדֹבֹר מִצְוֹת  
 12 הַתּוֹרָה בּו", וְלִפִּי זֶה הַפִּירוּשׁ הוּא  
 13 "לְאִמְרָ", שֶׁעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת  
 14 (תּוֹרָה שְׁלִמְעֵלָה מִהַעוֹלָם מִצַּד  
 15 עֲצָמָה, בְּשׁוּרְשָׁהּ וּמְקוּרָה) זְמַשְׁכוּ  
 16 ב' עֲשֶׂרֶת מֵאֵמֶרוֹת' (יְהוּ אֹרִי,  
 17 יְהוּ רִקִיע' וְכו') שֶׁבְּהֵם נְבָרָא 15  
 18 הַעוֹלָם 16 הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה (שְׁמַצַּד  
 19 עֲצָמָה הִיא לְמַעַל מִהַעוֹלָם) תּוֹמֵשׁ  
 20 וְתַפְעַל וְתֵאֵר בְּעוֹלָם. וְעַל-דִּרְךָ-זֶה  
 21 בְּרוּמָה לְמָה שֶׁנִּפְעַל עַל יְדֵי אִמְרֵת  
 22 עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת עַל יְדֵי הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-  
 23 הוּא בַּעַת מִתְן-תּוֹרָה הוּא בְּלִמּוּד  
 24 הַתּוֹרָה שֶׁל הָאָדָם, כֹּל יְהוּדִי,  
 25 בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא בָּאֵפֶן  
 26 ד' וַיְדַבֵּר גו' לְאִמְרָ",  
 27 שֶׁמְדַבֵּר הַתּוֹרָה שְׁלוֹ שֶׁל  
 28 הַיְהוּדִי הַלּוּמֵד תּוֹרָה נְעִשָׂה  
 29 אִמְרָה, הַמְשַׁכֵּת הַשְּׁפָעָה  
 30 שֶׁל הַתּוֹרָה לְמִטָּה 17 בְּעוֹלָם.  
 31 וְצָרִיף לְהִבִּין מָה הַקָּשָׁר  
 32 וְשִׁיכּוּת כָּל עֲנִיָּנִים הַנִּל  
 33 ב' לְאִמְרָ" זֶה לֹזֵה (כִּי כָלל הוּא  
 34 שְׁכֵאשֵׁר יֵשׁ כְּמָה פִירוּשִׁים לְעִינֵי אֶחָד,  
 35 אִף שֶׁהֵם פִירוּשִׁים שׁוֹנִים זֶה מִזֶּה, יֵשׁ  
 36 קָשֶׁר וְשִׁיכּוּת בֵּין הַפִּירוּשִׁים)?  
 37 (ב) וְהִנֵּה בְּמֵאֵמֶר שֶׁל אֲדָמוּר  
 38 מְהֵר"שׁ דְּדִבְרוּ-הַמִּתְחִיל הַפּוֹתַח  
 39 בְּפֶסֶק הַזֶּה וַיְדַבֵּר אֱלוּקִים... לְאִמְרָ, שְׁנֵאַמְרָ לְפָנֵי מָה שֶׁנֵּה 18 בַּחַג

13) תו"א שם סז, ב. תו"ח שם שע, ב [שם רנג, ב] ואילך (וראה שם שעג, ב [שם רנה, ב]). ובכ"מ. ולהעיר, שגם לפירוש זה שהאדם חוזר את הדברים שהקב"ה אומר – מוכן, דזה שהקב"ה אומר את הדברים עכשיו, נעשה זה ע"ל לימוד האדם. אבל הפירוש ד"לאמר" הוא (לא שהאדם פועל למעלה, אלא אדרבה) שדיבור האדם הוא כעונה אחר הקורא. 14) ראה ד"ה וידבר גו' אנכי ה'תשכ"ט ס"א (תו"מ סה"מ סיון ע' שכו). וש"נ. 15) אבות פ"ה מ"א. 16) ראה לקו"ת חוקת נו, סע"ג ואילך. וראה גם לקו"ת שה"ש כה, ג. ובכ"מ. 17) לקו"ת שלח לט, סע"ב ואילך. 18) משנת אמירת מאמר זה (תשכ"ט) – נדפס בסה"מ תרכ"ט ע' קצג ואילך. 19) שמעוני עה"פ יתרו כ, ב. 20) יתרו שם. 21) שמו"ר רפכ"ט. יל"ש שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וּמִבְּאֵר אֲדַמְוֹר מֵהַר שׁ בְּמִצְרַיִם הַנּוֹכַח הַטַּעַם עַל זֶה שֶׁהַדְּבֹר  
 2 דְּעִשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת הָיָה בְּאֶפֶן דְּ"עֲמֵי הַדְּבֹר מְדַבֵּר",  
 3 בְּלִשׁוֹן יְחִיד לְכָל אֶחָד בְּפִגְי-עֲצָמוֹ [הַגֵּם שֶׁכָּל צִוּוּי  
 4 הַתּוֹרָה הֵם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְכָל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר  
 5 "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" וְאֵם כֵּן  
 6 הַעֲבֹדָה שֶׁהַצִּוּוּי מְכוּוֹן לְכָל יְחִיד לֹא  
 7 מֵחִיבֵת אֶת אֲמִיתוֹת בְּלִשׁוֹן יְחִיד,  
 8 וְהַבִּיאוֹר עַל כֵּךְ שֶׁמְכַלֵּמְקוֹם עֶשְׂרֵת  
 9 הַדְּבָרוֹת כֵּן נֶאֱמָרוּ בְּלִשׁוֹן יְחִיד [וְהָא],  
 10 עַל-פִּי מַה דְּאִיתָא מוֹבָא  
 11 בְּ"לִקוּט" שָׁם, דְּבִשְׁעַת מִתַּן-  
 12 תּוֹרָה שְׁתַּף הַקֶּבֶ"ה אֶת שְׁמוֹ  
 13 בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל.  
 14 דְּזָהוּ מַה שֶׁכְּתוּב<sup>22</sup> בְּתַהֲלִים  
 15 (בַּפְּרָק ס"ח הַמְדַבֵּר בְּעִנְיַיִן מִתַּן-תּוֹרָה,  
 16 וְהוּא הַפְּרָק הַמְתַּאִים לְמַסְפַּר שְׁנוֹתָיו  
 17 שֶׁל הַרְבֵּי הַחַל מִ"א נִיטָן שְׁנָה זו,  
 18 תַּשְׁכ"ט) רַבֵּב אֱלֹהִים רְבוּתִים  
 19 גּוֹ' אֲדַנִּי בָּם סִינֵי בְּקִדְשׁ.  
 20 כְּלוּמַר, כַּאֲשֶׁר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִגְלָה  
 21 בְּהַר סִינֵי לְתַת אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הוּא  
 22 בָּא עִם רַבְבוֹת מַלְאָכִים, וְעַל כֵּךְ נֶאֱמַר  
 23 בְּמַדְרַשׁ דְּקָמוֹ שׁ"אֲדַנִּי בָּם"  
 24 (בְּמַלְאָכִים), שֶׁבְּשֵׁמוֹ שֶׁל כָּל  
 25 מַלְאָךְ מְשַׁתֵּף (בְּסוּפּוֹ) שְׁמוֹ  
 26 שֶׁל הַקֶּבֶ"ה, אֶל- (כְּפִי שְׂרׁוּאִים  
 27 בְּשִׁמוֹת הַמַּלְאָכִים מִיבְּאֵר גְּבִרְיָאֵל  
 28 רְפָאֵל), כֵּן בְּמִתַּן-תּוֹרָה, שְׁעַל  
 29 כֵּךְ אֹמֵר הַכְּתוּב "סִינֵי בְּקִדְשׁ",  
 30 שְׁתַּף הַקֶּבֶ"ה אֶת שְׁמוֹ בְּכָל  
 31 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, "אֲנִי  
 32 הָיִנִּי אֱלֹהֵיךָ" וְלֹכֵן נֶאֱמַר הַכְּתוּב  
 33 בְּלִשׁוֹן יְחִיד, לְהוֹרוֹת שְׁשֵׁם הוֹי, נִקְרָא  
 34 עַל שֵׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפִרְט.  
 35 וּמִמְשִׁיף בְּמִצְרַיִם, דְּעַל-יְדֵי  
 36 שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה מְשַׁתֵּף  
 37 בְּמַלְאָכִים כֵּךְ שִׁישׁ בְּשִׁמְם אֶת  
 38 הָאוֹתוּתִים אֶל, הֵם הַמַּלְאָכִים

בְּטָלִים לְגַבֵּי שְׁמוֹ יִתְבַּרְךְ שֶׁמְשַׁתֵּף בָּהֶם וְהַמַּלְאָכִים בְּטָלִים  
 לְאֵלּוּקוֹת. וְכִמּוֹ-כֵן הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַל-יְדֵי שֶׁשְׁתַּף הַקֶּבֶ"ה  
 אֶת שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל כַּאֲמָרוּ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל 'אֲנִי ה' אֱלֹהֵיךָ', הֵם בְּנֵי  
 יִשְׂרָאֵל בְּכַטּוּל לְאֵלּוּקוֹת, כְּמִבְּאֵר בְּאֵרוּכָה בְּמִצְרַיִם.  
 ג) וְהִנֵּה<sup>23</sup> שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה  
 שֶׁשְׁתַּף בְּיִשְׂרָאֵל, הוּא לְמַעְלָה  
 יוֹתֵר בְּדִרְגָה גְבוּהָ יוֹתֵר מִשְׁמוֹ שֶׁל  
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁמְשַׁתֵּף  
 בְּמַלְאָכִים. דְּכַמְלָאָכִים כְּתִיב  
 בַּפְּסוּק הַנּוֹכַח "אֲדַנִּי בָּם", כְּלוּמַר  
 שֵׁם ה' שְׁבַמְלָאָכִים הוּא שֵׁם 'אֲדַנִּי'  
 וְכַמְבָּאֵר בְּתַנְיָא<sup>24</sup>  
 שֶׁהַמַּלְאָכִים נִקְרָאִים בְּשֵׁם  
 'אֱלֹהִים', דְּ'אֱלֹהִים וְאֲדַנִּי'  
 הֵם (בְּכָלְלוֹת) שְׁמוֹת קְדוּשִׁים  
 שֶׁהֵם עֲנִיָּן אֶחָד<sup>25</sup>, אֲבָל  
 בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב<sup>26</sup> בְּתוֹרָה, בְּשִׁישׁ  
 מַלְאָךְ מְשַׁתֵּף (בְּסוּפּוֹ) שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה, אֶל-  
 (מִיבְּאֵר גְּבִרְיָאֵל רְפָאֵל), כֵּן בְּמִתַּן-תּוֹרָה, "סִינֵי  
 בְּקִדְשׁ", שְׁתַּף הַקֶּבֶ"ה אֶת שְׁמוֹ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד  
 מִיִּשְׂרָאֵל, "אֲנִי הָיִנִּי אֱלֹהֵיךָ". וּמִמְשִׁיף בְּמִצְרַיִם,  
 דְּעַל-יְדֵי שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה מְשַׁתֵּף בְּמַלְאָכִים,  
 הֵם בְּטָלִים לְגַבֵּי שְׁמוֹ יִתְבַּרְךְ שֶׁמְשַׁתֵּף בָּהֶם.  
 וְכִמּוֹ-כֵן הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּעַל-יְדֵי שֶׁשְׁתַּף הַקֶּבֶ"ה  
 אֶת שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, הֵם בְּכַטּוּל, כְּמִבְּאֵר בְּאֵרוּכָה  
 בְּמִצְרַיִם.

ג) וְהִנֵּה<sup>23</sup> שְׁמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה שֶׁשְׁתַּף בְּיִשְׂרָאֵל,  
 הוּא לְמַעְלָה יוֹתֵר מִשְׁמוֹ שֶׁמְשַׁתֵּף  
 בְּמַלְאָכִים. דְּכַמְלָאָכִים כְּתִיב "אֲדַנִּי בָּם",  
 וְכַמְבָּאֵר בְּתַנְיָא<sup>24</sup> שֶׁהַמַּלְאָכִים נִקְרָאִים בְּשֵׁם  
 'אֱלֹהִים', דְּ'אֱלֹהִים וְאֲדַנִּי' הֵם (בְּכָלְלוֹת) עֲנִיָּן  
 אֶחָד<sup>25</sup>, אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב<sup>26</sup> כִּי חֵלֵק הָיִנִּי עֲמוֹ,  
 חֵלֵק מִשֵׁם הָיִנִּי<sup>27</sup>. וְהִגֵּם שֶׁהַעֲנִיָּן דְּ"חֵלֵק הָיִנִּי"  
 הֵיךְ גַּם קָדַם מִתַּן-תּוֹרָה, לֹא הָאִיר זֶה בְּגִלּוּי (כָּל-כָּף), כִּי הַעֲנִיָּן דְּ"חֵלֵק  
 הָיִנִּי עֲמוֹ" הוּא מִצַּד הַנְּשֻׁמָּה, וּבִירִידַת הַנְּשֻׁמָּה לְמִטָּה, הַגּוֹיף מְעֲלִים וּמְסַתֵּיר

(22) תהלים סח, יח\* (23) בהבא לקמן, ראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים שם ע' רמ. ד"ה הנ"ל תרכ"ט (סה"מ שם ע' קצד ואילך). (24) אגה"ת פ"ד (צד, א). (25) לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, ד. סה"מ צ' להצ"צ ס, א. ובכ"מ. (26) האזינו לב, ט. (27) אגה"ת שם.

(\* ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (סה"מ י"א ניטן ע' 1 ואילך) – התחילו ב"א ניטן שנה זו (תשכ"ט) אמירת תזמור סח שבתהלים. המו"ל.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 על הנשמה ועל שם ה' שבה, כך שהקשר והשייכות של הנשמה  
 2 לאלוקות הוא בהעלם ואינו ניכר ונרגש בגלוי ובמתן-תורה על-ידי  
 3 הדבור "אנכי ה' אלקיך", נמשך קשר זה של הנשמה לשם  
 4 ה' וניכר ונרגש בגלוי. וכמבאר ב'לקוטי תורה'<sup>28</sup> לאדמו"ר הזקן,  
 5 דפרוש "אנכי ה' אלקיך"  
 6 הוא, שהו' יהיה מאיר  
 7 ומתגלה בך בכל יהודי בפרט כל-  
 8 כף עד שיהיה שם ה' נקרא  
 9 על שמך, אלקיך האלקים שלך  
 10 בפרט. והכח על ה' ה'  
 11 אלקיך [שגם לאחרי  
 12 שהנשמה מתלבשת בגוף,  
 13 יהיה ה' בו בכל יהודי, גם  
 14 בנשמתו וגם בגופו בגלוי, ועד  
 15 שיהיה נקרא על שמו שיהי'  
 16 ההודי נקרא על שם ה'] הוא  
 17 מעצמות אור-אין-סוף  
 18 שלמעלה גם משם ה'. כי  
 19 שם ה' (מצד עצמו), הגלוי  
 20 שלו הוא למעלה דוקא אבל  
 21 למטה הוא נעלם ונסתר, ובכדי  
 22 שיהיה שם ה' בגלוי לא רק  
 23 למעלה אלא גם למטה בגוף  
 24 גשמי, הוא על-ידי שלמטה תהי'  
 25 המשכת וגילוי עצמות אור-  
 26 אין-סוף שלמעלה משם  
 27 ה', כי "כל הגבוה יותר,  
 28 יורד ומתגלה למטה יותר"<sup>29</sup>  
 29 ורק בעצמות (שלמעלה גם משם ה')  
 30 יש את הכוח לרדת כל כך למטה,  
 31 לנשמה כפי שהיא מלובשת בגוף גשמי  
 32 בעולם הזה (כמשל חומת אבנים  
 33 הנופלת שאבני השורות העליונות  
 34 נופלות רחוק יותר מאבני השורות  
 35 התחתונות הנופלות קרוב יותר).  
 36 וזהו "אנכי ה' אלקיך",  
 37 שהכח על זה שהו' השם  
 38 הנעלה, שלמעלה מהשמות אדני  
 39 ואלוקים יהיה "אלקיך" ויאיר  
 40 בגלוי בכל יהודי כפי שהוא נשמה  
 41 בגוף למטה, הוא מבחינת  
 42 "אנכי" המורה על ענין העצמות שלמעלה גם אפילו משם ה'.

ויש לומר, דכיון ששמו של הקב"ה ששתף בישראל הוא  
 שם ה' שלמעלה משם אדני ששתף במלאכים כלשון  
 הכתוב בתהלים אודות המלאכים 'אדני בם' [ובפסוק שהשרש והמקור  
 של שתוף שמו של הקדוש-ברוך הוא בישראל הוא מבחינת  
 "אנכי" שלמעלה גם אפילו  
 משם ה']. לכן, גם הבטול  
 לאלוקות דישראל שנעשה נפעל  
 על-ידי שמו ותברך המשתף  
 בהם, הוא בטול גדול יותר  
 עמוק יותר ופנימי מבטול  
 המלאכים לאלוקות שנפעל על ידי  
 ש'אדני בם'.  
 (ד) וענין שם ה' שבכל אחד  
 מישראל, הנוכח לעיל שנפעל על  
 ידי אמירת 'אנכי ה' אלקיך' וגורם  
 לביטול לאלוקות במדרגה נעלית,  
 מבאר במאמר<sup>30</sup> בפרטיות יותר,  
 שהיו"ד שבשם ה' ה'  
 שבישראל היא בחינת החכמה  
 שבנפש האלוקית, וזהו שבשם  
 ה' היא בחינת הבינה  
 שבנפש (כמבאר בחסידות שלנפש  
 יש עשרה כוחות המקבילים לעשר  
 הספירות העליונות), וענין הבינה הוא  
 להבין דבר מתוך דבר<sup>31</sup> כפי  
 שממשיך ומפרט. ו"תוף דבר"  
 הוא דבר ה' שמתלבש  
 בתוף הנבראים להחיותם  
 ולקיימם, כפרוש הפעל-שם-  
 טוב<sup>32</sup> על הפסוק<sup>33</sup> בתהילים  
 לעולם ה' דברך נצב  
 בשמים (ובלשון אדמו"ר הזקן  
 בשער היחוד והאמונה שבספר  
 התניא: "הנה כתיב לעולם ה' דברך  
 נצב בשמים ופירש הבעל שם טוב ז"ל  
 כי דברך שאמרת יהי רקיע בתוך המים  
 וגר, תיבות ואותיות אלו הן נצבות  
 ועומדות לעולם בתוך רקיע השמים  
 ומלובשות בתוך כל הרקיעים לעולם  
 להחיותם... וכן בכל הברואים שבכל  
 העולמות עליונים ותחתונים ואפילו  
 ארץ הלזו הגשמית ובחינת דומם ממשי... וזהו שכתב הא"י ז"ל שגם בדומם

(28) ר"פ ראה. (29) ראה בארוכה שערי אורה שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פי"ב (נח, א"ב). שם פל"ב ואילך (סה, א ואילך). וראה בהנסמן בתו"מ סה"מ כסלו ס"ע כד ואילך. (30) ס"ע קצו ואילך. וראה אגה"ת שם (צד, ב ואילך). לקו"ת שם. ובכ"מ. (31) לשון חז"ל – חגיגה יד, א. סנהדרין צג, ב. (32) שעהיה"א בתחילתו. (33) תהלים קיט, פט.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ממש כמו אבנים ועפר ומים יש בחינת נפש וחיות רוחנית, דהיינו בחינת  
 2 התלבושת אותיות הדבור מעשרה מאמרות המחיות ומהוות את הדומם להיות  
 3 יש מאין ואפס שלפני ששת ימי בראשית...), "וְדָבָר" הוא הַדְּבֹר  
 4 האלוקי עֲצָמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַתְּלַבְּשׁוֹת בַּנְּבִיאִים בצורה פנימית  
 5 אלא מאיר על העולמות 'מלמעלה',  
 6 דְּבַכְלָלוֹת הוא 'אור הסוכב'  
 7 האור האלוקי האין-סוף ובלתי-גבול  
 8 הנקרא 'סוכב כל עלמין' כי אינו  
 9 מתלבש בכל נברא בהתאם לעניינו  
 10 המיוחד אלא מאיר על כל העולמות  
 11 והנבראים בשווה, וְזֶהוּ "לְהִבִּין"  
 12 דְּבָר מֵתוֹךְ דְּבָר"<sup>34</sup>, שְׁעַל-יָדֵי  
 13 הַהִתְבּוֹנְנוֹת של האדם (באמצעות  
 14 כוח הבינה שבנפש) בְּדָבָר ה'  
 15 הַמְּלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַנְּבִיאִים  
 16 ("תוך דבר") שֶׁהוּא הָאֵרָה  
 17 מועטת ומצומצמת בְּלִבָּד ולא  
 18 עצמיות האלוקות (כְּדִמוּכַח מְזָה  
 19 גּוֹפָא עצמו שֶׁהוּא אור מצומצם זה  
 20 מְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַנְּבִיאִים שהרי רק  
 21 הארה מצומצמת מתלבשת בתוך  
 22 הנבראים (המוגבלים) בָּאִים  
 23 לְיָדֵיעָה שְׁיִשְׁנוּ "דְּבָר"  
 24 שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַתְּלַבְּשׁוֹת  
 25 בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא הַמְּקוֹר שְׁמִמְנוּ  
 26 נִמְשַׁכְתָּ הָאֵרָה שֶׁבְּהַתְּלַבְּשׁוֹת  
 27 כלומר, האדם מסוגל להתבונן  
 28 באלוקות המלוכשת בתוך הנבראים,  
 29 ההארה המועטת ('תוך דבר') אבל  
 30 ההתבוננות בהארה מובילה להבנה  
 31 והכרה שיש דרגה נעלית יותר ('דבר')  
 32 שהיא בלתי מוגבלת והיא המקור של  
 33 ההארה שכן מלוכשת בתוך הנבראים.  
 34 וְזֶהוּ האות וא"ו שְׁבִשְׁם הַיְוִי'  
 35 הנקרא על בני ישראל ומשותף איתם  
 36 הֵן שש המדות שֶׁבִּנְפִשׁ, וְזֶה  
 37 אות ה"א אַחְרוֹנָה שְׁבִשְׁם הַיְוִי'  
 38 היא ה'יָרָא תַתְּאָה' הדרגה  
 39 התחתונה ביראה (קְּבֻלַּת עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם) שֶׁבִּנְפִשׁ (בהתאם לכך  
 40 שבשם הוי' יש את עניין עשר הספירות העליונות, י - חכמה, ה' - בינה,  
 41 י - המידות חסד וגבורה וכו', ה' - מלכות). וּמִמְשִׁיף בַּמְּאָמֵר,  
 42 שְׂאֲרָבַע הָאוֹתִיּוֹת שְׁבִשְׁם הַיְוִי' שְׁבִכָל אַחַד מִיִּשְׂרָאֵל כפי

שהן מלוכשות בכל אחת מנשמות ישראל, הֵם גַּם בְּגוֹף שְׁבוּ בּוֹף  
 האדם, כדלהלן, שֶׁהָרֵאשׁ של האדם הוא כְּצִיּוֹר תְּמוּנַת הַיּוֹד,  
 וְהַגּוֹף הארוך יותר מהראש הוא כְּצִיּוֹר תְּמוּנַת הַיָּאוּ, וְחֵמֶשׁ  
 אֲצָבָעוֹת שְׁפִיד ביד אחת וְחֵמֶשׁ אֲצָבָעוֹת שְׁבִרְגֵל ברגל אחת  
 הֵן שְׁתֵּי הַיְוִי' שהרי ה'  
 בנימטריא חמש.  
 וּמוֹסִיף בַּמְּאָמֵר, דִּישׁ לֹמֵר,  
 דְּהַטַּעַם לפי פנימיות הדברים  
 שְׁיִשְׁנוּ עֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת בְּיָדֵים  
 וְעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת בְּרַגְלִים הוּא,  
 כִּי בִשְׁם הַיְוִי' בְּמַלּוּי הַיְוִי',  
 לכל אות מאותיות הא"ב יש אותיות  
 'מליו', למשל אותיות ה'מליו' של  
 האות א' הן ל' וף', ויש אותיות  
 שה'מליו' שלהן יכול להיות בכמה  
 אופנים, למשל, האות ה' יכולה להיות  
 במליו א', היינו ה"א והיא יכולה  
 להיות גם במליו ה' היינו ה"ה, וכאשר  
 שם הוי' הוא במליו ה' אזי בְּכָל  
 ה"ה בה' ראשונה של שם הוי' ובה'  
 אחרונה של שם הוי' יִשְׁנוּ שְׁתֵּי  
 הַיְוִי' וכל אחת מהן היא בנימטריא  
 עשר (פעמיים חמש) ולכן יש עשר  
 אצבעות הן בידיים והן ברגלים.  
 וַיֵּשׁ לֹמֵר דְּעַל-יָדֵי הַהוֹסֵפָה  
 בַּמְּאָמֵר שֶׁהַמְּסַפֵּר עֶשֶׂר  
 אֲצָבָעוֹת הוּא כְּנֶגֶד ה"ה  
 בְּמַלּוּאוֹ, בנימטריא עשר, מֵתוֹסֵפֵף  
 בָּאוֹר בְּכָלְלוֹת עֲנִין צִיּוֹר שֵׁם  
 הַיְוִי' שְׁבִגּוֹף כפי שהוא 'מלוכש'  
 ו'משותף' בגופו של היהודי, כפי  
 שממשיך ומפרט.  
 דְּהִגָּה יָדוּעַ בקבלה וחסידות  
 בְּעֲנִין הַמַּלּוּיִים<sup>35</sup>, אותיות  
 המליו של אותיות הא"ב שֶׁהַטַּעַם  
 עַל זֶה שֶׁהַמַּלּוּי שֶׁל הָאוֹת  
 הוּא בְּהַעֲלָם ואינו נקרא ונכתב  
 בגלוי [ויכמו למשל בָּאוֹת  
 אֶלְף, שֶׁהָא' עֲצָמוֹ הוּא בְּגַלּוּי, בקריאה ובכתיבה, וְהַל' וְהַפ' (שֶׁהֵם הַמַּלּוּי שֶׁלוֹ)  
 פְּלוּלוֹת בּוֹ בְּהַעֲלָם], הוּא לְפִי  
 שֶׁהַמַּלּוּי הוּא הַפְּנִימִיּוֹת וְהַעֲצָמִיּוֹת שֶׁלוֹ של האות שְׁלֹמְעֵלָה  
 מְגַלּוּי והפנימיות והעצמיות היא נעלית מכדי להתגלות. וּבְדִגְמַת אֲדָם

(34) ראה גם תו"א בראשית א, א. הוספות לפ' ויקהל קיג, ג. לקו"ת ואתחנן ו, סע"ג. ראה כה, סע"ב. שבת שובה סז, ד.  
 ובכ"מ. (35) ספהמ"צ להצ"צ קט, ב. אוה"ת שלה ס"ע תקב ואילך. וראה בארוכה ספר הערכים-חב"ד מערכת אותיות  
 בה"מבוא" ע' יב ואילך. ושו"ן.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 החידוש בענין השני, הוא חידוש גדול יותר, כפי שממשיך וְהַחֲדוּשׁ  
 45 בְּצִיּוּר שֵׁם הָיוּ בְּגוֹף, הוּא לא רק במקום (הנמוך) שליו מגיעה  
 46 ההמשכה אלא גם בְּשֵׁם הָיוּ עֲצָמוֹ, כִּי שֵׁם הָיוּ (שְׁלֹמֶעֱלָה  
 47 מִהָעוֹלָם) וְגוֹף (גִּשְׁמִי) הֵם מצד עצמם ומהותם שְׁנֵי הַפְּכִים שֵׁם  
 48 הוּא הוא אלוקות ורוחנית, והגוף הוא  
 49 מציאות גשמית וחומרית. וְלִכְן,  
 50 בְּכִדֵי שֵׁשֶׁם הָיוּ יִצְטִיר  
 51 כְּכִיכּוֹל בְּצִיּוּר שֶׁל גּוֹף גִּשְׁמִי,  
 52 ואביו הגוף הגשמי היו סמלים ורמזים  
 53 על שם הוּא אֵין זֶה עַל-יְדֵי  
 54 הַמְשַׁכֵּת עֲנִין שְׁלֹמֶעֱלָה מִמְנוּ  
 55 מהגוף, כִּי הַפְּעוּלָה שְׁנַעֲשִׂית  
 56 בְּאִיזָה דְבָר עַל-יְדֵי כַח עֲלִיוֹן  
 57 הגבוה ונעלה מהדבר הוּא רק  
 58 שְׁיִמְשֵׁף הַדְּבָר לְמִטָּה יוֹתֵר שֶׁגם  
 59 אם אינו נמשך מצד עצמו, הכוח  
 60 העליון גורם את המשכתו וְכִיּוֹצֵא  
 61 בְּזָה, אֲבָל על ידי כוח עליון לא  
 62 מתחולל שְׁנוֹי בְּדָבָר עֲצָמוֹ.  
 63 וּבְכִדֵי שֵׁשֶׁם הָיוּ יִצְטִיר  
 64 כְּכִיכּוֹל בְּצִיּוּר שֶׁל גּוֹף גִּשְׁמִי,  
 65 שזו איננה רק ירידה למקום נמוך יותר  
 66 אלא 'הצטיירות' ושינוי מהותיים הוּא  
 67 עַל-יְדֵי הַמְשַׁכֵּת וְגַלּוּי  
 68 פְּנִימִיּוֹת וְעֲצָמִיּוֹת שֵׁם הָיוּ  
 69 עֲצָמוֹ (הַמְּלֹאֵי דְהָיוּ), היינו על  
 70 ידי שבשם הוּא מתגלה לא רק עניינו  
 71 החיצוני אלא העצמי שלו, וגלוי זה  
 72 מאפשר את ה'הצטיירות' שלו בגוף  
 73 גשמי כיוון שְׁנֵי (גִּשְׁמִי) שֵׁם הָיוּ  
 74 עֲצָמוֹ בְּפְנִימִיּוֹתוֹ, אֵינוֹ מְגַדֵּר  
 75 בְּגֵדֵי הָרוּחָנִי, כלומר, אמנם וודאי  
 76 ששם הוּא הוא מציאות ורוחנית, אבל  
 77 בפנימיותו ועצמותו הוא מעל להגדרות  
 78 ולמגבלות של מציאות ורוחנית ולא  
 79 מוכרח להיות דווקא ביצורה ורוחנית  
 80 וּבִכְלָתוֹ לְהִיּוֹת גַּם בְּצִיּוּר שֶׁל  
 81 גּוֹף גִּשְׁמִי.  
 82 (ה) וּמְשִׁיף אֲדַמּוּר מֵהַר"ש  
 83 בַּמְּאֵמֶר<sup>36</sup> הַנּוֹכַח, דְּפָרוּשׁ  
 84 "וַיִּדְבֵּר גו' לְאִמְרוֹ" הוּא,  
 85 כדברי חכמינו ז"ל שְׁבַמְתָּן-תּוֹרָה  
 86 נִתְּן הַכַּח לְכָל אֶחָד וְאֶחָד

1 שְׁמִדְבַר אֵיזָה עֲנִין וַיֵּשׁ לוֹ בְּזָה דָבָר שָׁבוּ הוּא מדבר בְּוִנָּה  
 2 מסוימת, שְׁהַפְּנִיָּה הִיא בְּהָעֵלֶם ולא באה לידי גילוי דיבורים שלו.  
 3 וּמִזָּה האמור שהמילוי של האות נעלם כי הוא הפנימיות והעצמות שלה  
 4 מוֹכֵן, דְּזֶה שְׁבְּצִיּוּר שֵׁם הָיוּ שְׁבַגּוֹף (דְּוִקָא מה שאין כן בשם  
 5 הוּא בעניינים אחרים שם המילוי יכול  
 6 להיות גם באופן אחר) יֵשׁ גַּם ביטוי  
 7 לענין מְלִוי הַהֵי"ן שְׁבִשֵׁם  
 8 הָיוּ, הוּא לְפִי שְׁבַגּוֹף דְּוִקָא  
 9 ולא בהתלבשות והארת שם הוּא  
 10 בנשמה מְתַגַּלָּה (גַּם) הַפְּנִימִיּוֹת  
 11 וְהַעֲצָמִיּוֹת שֶׁל שֵׁם הָיוּ. כִּי  
 12 בְּכִדֵי לְהִיּוֹת הַמְשַׁכֵּת שֵׁם  
 13 הָיוּ בְּגוֹף הַגִּשְׁמִי, הנחות  
 14 והמוגבל שהיא ירידה גדולה ביותר  
 15 הוּא דְּוִקָא עַל-יְדֵי פְּנִימִיּוֹת  
 16 וְעֲצָמִיּוֹת שֵׁם הָיוּ שֵׁם מְדַרְיָגָה  
 17 זו, הגבוהה ביותר, יורדת כל כך למטה  
 18 ביותר. וְעַל-דֶּרֶךְ הַמְּבַאֵר לְעֵיל  
 19 (סְעִיף ג), שְׁבְּכִדֵי שֵׁשֶׁם הָיוּ  
 20 שְׁבַנְשָׁמָה יְהִיָּה בְּגַלּוּי גַּם  
 21 בְּהַתְּלַבְּשׁוּתָהּ בְּגוֹף, למרות  
 22 שהגוף מעלים ומסתיר על הנשמה,  
 23 הוּא עַל-יְדֵי הַהִמְשָׁכָה  
 24 דְּ"אֲנִכִי" המורה על העצמות  
 25 שְׁלֹמֶעֱלָה מִשֵׁם הָיוּ.  
 26 וְהַחֲלִיק שְׁבִין שְׁנֵי הַעֲנִינִים  
 27 הוּא, כְּטַעַם הַקּוֹדֵם הוֹסֵב הַמִּין  
 28 בין ציור שם הוּא בגוף להתלבשות שם  
 29 הוּא בנשמה גם כשהיא מלוכשת בגוף  
 30 שבשניהם זהו על ידי גילוי העצמות,  
 31 בחינת 'אנכי' ובהמשך לזה מבאר כאן  
 32 את ההבדל בין שני העניינים, והוא  
 33 שְׁהַחֲדוּשׁ בְּגַלּוּי שֵׁם הָיוּ  
 34 שְׁבַנְשָׁמָה גַּם בְּהַתְּלַבְּשׁוּתָהּ  
 35 בְּגוֹף, למרות שהגוף עצמו מסתיר  
 36 על הנשמה, הוּא רק בְּנוֹגֵעַ  
 37 לְמָקוֹם (גּוֹף גִּשְׁמִי) שֵׁשֶׁם  
 38 נִמְשָׁף הַגַּלּוּי, וְחִידוּשׁ זֶה אֲפִשְׁרֵי  
 39 הַמְּסִיבָה הַבְּאֵה, עַל-יְדֵי שְׁנִמְשָׁף  
 40 בְּשֵׁם הָיוּ מְבַחֲנִית "אֲנִכִי"  
 41 שְׁלֹמֶעֱלָה מִשֵׁם הָיוּ, נִמְשָׁף  
 42 הַגַּלּוּי שֶׁלֹּו לְמִטָּה לְמָקוֹם כּוֹחַ  
 43 הַהִמְשָׁכָה אֵלָיו הוּא חִידוּשׁ. ואילו

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מיִשְׂרָאֵל שֶׁפִּשְׁיִקְרָא וְלָמַד בַּתּוֹרָה, יִהְיֶה "הַקֶּבֶה" קוֹרָא  
2 וְשׁוֹנֵה כְּנַגְדּוֹ" וְאוֹמַר אַחֲרָיו, כְּכִיכּוֹל, אֵת דְּבַרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוּא לּוֹמֵד.  
3 וְעַל-דִּרְדְּרָזָה הוּא בְּמַצּוֹת, דְּעַל-יְדֵי שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל כֹּל יְהוּדִי  
4 עוֹשֶׂה מַצָּה, הוּא גוֹרֵם וּמִמְשִׁיף שֶׁהַקֶּבֶה יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ<sup>37</sup>  
5 אֵת הַמַּצּוֹה הַזֹּה.  
6 וְהִפַּח שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד 1 בתּוֹרָה, יִהְיֶה "הַקֶּבֶה" קוֹרָא וְשׁוֹנֵה כְּנַגְדּוֹ".  
7 מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעַל-יְדֵי לְמוֹד 2 וְעַל-דִּרְדְּרָזָה הוּא בְּמַצּוֹת, דְּעַל-יְדֵי שְׂאִישׁ  
8 הַתּוֹרָה שְׁלוֹ יִהְיֶה "הַקֶּבֶה" 3 יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה מַצָּה, הוּא גוֹרֵם וּמִמְשִׁיף  
9 קוֹרָא וְשׁוֹנֵה כְּנַגְדּוֹ" וְשֶׁעַל- 4 שֶׁהַקֶּבֶה יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ<sup>37</sup>. וְהִפַּח שֵׁשׁ בְּכָל אֶחָד  
10 יְדֵי קִיּוֹם הַמַּצּוֹת שְׁלוֹ יִהְיֶה 5 מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁעַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה שְׁלוֹ יִהְיֶה  
11 הַקֶּבֶה מְקַיֵּם אֵת הַמַּצּוֹת, 6 "הַקֶּבֶה" קוֹרָא וְשׁוֹנֵה כְּנַגְדּוֹ" וְשֶׁעַל-יְדֵי קִיּוֹם  
12 כַּמּוֹר, הֵנָּה הַכּוֹחַ הַגְּדוֹל וְהַמִּיּוֹחַד הַזֶּה  
13 הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבוּר "אֲנֹכִי 7 הַמַּצּוֹת שְׁלוֹ יִהְיֶה הַקֶּבֶה מְקַיֵּם אֵת הַמַּצּוֹת,  
14 הַיְוִי אֶלְקִיךָ" לְשׁוֹן יְחִיד, 8 הוּא עַל-יְדֵי הַדְּבוּר "אֲנֹכִי הַיְוִי אֶלְקִיךָ" לְשׁוֹן  
15 לְהוֹרוֹת שֶׁהַעֲנִיין נִסְמַר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד 9  
16 מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט כְּמַבְאָר בְּמַאֲמָר.  
17 וַיֵּשׁ לּוֹמַר, דְּהַעֲנִינִים 10 וַיֵּשׁ לּוֹמַר, דְּהַעֲנִינִים הַמְּבַאָרִים בְּמַאֲמָר בַּתּוֹר  
18 הַמְּבַאָרִים בְּמַאֲמָר בַּתּוֹר 11 הַקְּדָמָה לְפִירוּשׁ "לְאִמְרוּ", שֶׁלְמוֹד הַתּוֹרָה  
19 הַקְּדָמָה לְפִירוּשׁ "לְאִמְרוּ" 12 דְּהָאֲדָם גוֹרֵם שִׁיְהִיָּה "הַקֶּבֶה" קוֹרָא וְשׁוֹנֵה  
20 בְּפֶסוּק זֶה, וְהֵינּוּ שׁ"לְאִמְרוּ" פִירוּשׁוֹ  
21 שֶׁלְמוֹד הַתּוֹרָה דְּהָאֲדָם גוֹרֵם 13 כְּנַגְדּוֹ" – הַבְּטוּל דְּיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁהַקֶּבֶה  
22 שִׁיְהִיָּה "הַקֶּבֶה" קוֹרָא וְשׁוֹנֵה 14 שְׂתַף בָּהֶם אֵת שְׁמוֹ, וְשֶׁהִפַּח שֶׁהַיְוִי יִהְיֶה  
23 כְּנַגְדּוֹ" - וְהַעֲנִינִים הַמְּבַאָרִים 15 "אֶלְקִיךָ" הוּא מִ"אֲנֹכִי" שֶׁלְמוֹעֲלָה מִשֵּׁם הַיְוִי, כִּי  
24 כַּהֲקָדְמָה לְכַן הֵם הַבְּטוּל לְאִלּוּקוֹת 16 כֹּל שֶׁהַהִמְשָׁכָה הִיא לְמִטָּה יוֹתֵר, הוּא לְפִי  
25 דְּיִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁהַקֶּבֶה 17 שֶׁשָּׂרַשׁ הַהִמְשָׁכָה הִיא מִמְקוֹר נַעֲלָה יוֹתֵר – הֵם  
26 שְׂתַף בָּהֶם אֵת שְׁמוֹ, כְּמוֹ 18 דְּגַמְתָּ שְׂאָר הַפִּירוּשִׁים בְּ"לְאִמְרוּ". דְּהַפִּירוּשׁ  
27 בְּשִׁמּוֹת הַמְּלֹאכִים, וְעוֹד יוֹתֵר, כְּמַבּוּאָר 19 בְּ"לְאִמְרוּ", שֶׁלְמוֹד הַתּוֹרָה הוּא בְּאִפְּן דְּ"תַעֲנַן  
28 לְעֵיל, וְכֵן הִדְבֵר הַנוֹסֵף שֶׁמוֹסְבֵר 20 לְשׁוֹנֵי אֲמֵרְתֶךָ, כְּעוֹנֵה אַחֲרֵי הַקּוֹרָא" – הוּא  
29 בְּמַאֲמָר כַּהֲקָדְמָה לְפִירוּשׁ בְּ"לְאִמְרוּ", 21 הַדְּגָשׁתָּ עֲנִין הַבְּטוּל, וְהַפִּירוּשׁ שֶׁ"וַיְדַבֵּר גוֹ'  
30 וְשֶׁהִפַּח שֶׁהַיְוִי יִהְיֶה 22 לְאִמְרוּ" הוּא הַהִמְשָׁכָה דְּ"עֲשֶׂרְת הַדְּבָרוֹת'  
31 "אֶלְקִיךָ" שֶׁל כֹּל אֶחָד וְאֶחָד 23 בְּ"עֲשֶׂרְת מַאֲמָרוֹת', מְדַגֵּשׁ אֵת מַעֲלַת הַהִמְשָׁכָה  
32 מִיִּשְׂרָאֵל הוּא מִ"אֲנֹכִי" עֲנִיין 24 לְמִטָּה. וְזֶה שֶׁשְּׂנִי עֲנִינִים אֵלָּה בְּאִים בְּמַאֲמָר כַּהֲקָדְמָה לְפִירוּשׁ שֶׁ"לְאִמְרוּ" הוּא  
33 הַעֲצָמוֹת שֶׁלְמוֹעֲלָה מִשֵּׁם הַיְוִי, 25 שֶׁעַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה דְּהָאֲדָם גוֹרֵם לְהִיּוֹת "הַקֶּבֶה" קוֹרָא וְשׁוֹנֵה כְּנַגְדּוֹ",  
34 כִּי כֹּל שֶׁהַהִמְשָׁכָה הִיא 26 הוּא כִּי כֹּל הַפִּירוּשִׁים (הַעֲנִינִים) בְּ"לְאִמְרוּ" שִׁיכִים זֶה לְזֶה<sup>38</sup>.  
35 לְמִטָּה יוֹתֵר, הוּא לְפִי שֶׁשָּׂרַשׁ 27 וַיֵּשׁ לּוֹמַר הַבְּאוּר בְּזֶה, דְּכַמְתַּן-תּוֹרָה שֶׁלְשָׁה עֲנִינִים, הַקֶּבֶה "נּוֹתָן  
36 הַהִמְשָׁכָה הִיא מִמְקוֹר נַעֲלָה 28 הַתּוֹרָה", וַיִּשְׂרָאֵל מְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה עֲצָמָה<sup>39</sup>. וְהַחֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה  
37 יוֹתֵר, כְּמַבּוּאָר לְעֵיל – הֵנָּה עֲנִינִים 29 שְׂנַתְנָה בְּמַתַּן-תּוֹרָה לְגַבֵּי הַתּוֹרָה שֶׁלְמוֹדוֹ הָאֲבוֹת לְפָנֵי מַתַּן-תּוֹרָה - הוּא הֵן  
38 אֵלָּה הֵם דְּגַמְתָּ שְׂאָר הַפִּירוּשִׁים 30 בְּנוֹגֵעַ לְ"נּוֹתָן הַתּוֹרָה", וְהֵן בְּנוֹגֵעַ לְמְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה וְהֵן בְּנוֹגֵעַ לְתוֹרָה עֲצָמָה.  
39 בְּ"לְאִמְרוּ" כִּי שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִפְרֵט.  
40 דְּהַפִּירוּשׁ בְּ"לְאִמְרוּ", שֶׁלְמוֹד

(37) ראה תו"מ סה"מ כסלו ע' קמה. ו'ש"נ. 38) ובמכש"כ מזה שכל הפירושים שבפסוק אחד שייכים זה לזה, כידוע הראי' לזה מ"שעטנז" (נדה סא, ב) – ראה לקו"ש ח"ג ע' 782. ובכ"מ. 39) ולהעיר שבדרושים שבלקו"ת פרשת במדבר (יב, ג ואילך) המדברים בענין מתן תורה – דרוש הראשון הוא בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע [וגם בדרוש "ענין שניתנה התורה על הר סיני" (טו, סע"ב ואילך) מדובר בענין הביטול וכו'] דהאדם; לאח"ז בא הדרוש "וידבר אלקים גו'", ולאח"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 פסקו הלכה למעשה שלא כדעת הקדוש-ברוך-הוא, אמר הקדוש-ברוך-הוא  
 43 "נִצְחֹנִי בְּנֵי נִצְחֹנִי"<sup>43</sup>.  
 44 וְהַחֲדוּשׁ בְּנוֹגַעַת לְתוֹרָה עֲצֻמָּה הוּא שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּמִתְּן-  
 45 תּוֹרָה הִיא בְּאִפְּן שֶׁל צְוּי וּגְזֵרָה שְׁפוּעֵל מִשְׁפִּיעַ עַל הָאָדָם  
 46 וְהַעוֹלָם לְהִיּוֹת לְחִיּוֹת וּלְהַתְּנֶהג  
 47 כְּפוּעַל כְּהוֹרָאת הַתּוֹרָה.  
 48 וְכַמְבָּאָר בְּלִקוּטֵי תּוֹרָה<sup>44</sup>  
 49 לְאִדְמוּר'ר הוֹקֵן בְּנוֹגַעַת לְעֲשֻׂרַת  
 50 הַדְּבָרוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ בְּמִתְּן-תּוֹרָה  
 51 (וּמִתְּכֵן הָעֲנִין שֶׁם מוֹכֵן  
 52 שְׁעַל-דְּרָךְ-זֶה הוּא בְּנוֹגַעַת לְכָל  
 53 הַצְּוּיִים שֶׁבַּתּוֹרָה וְלֹא דוּקָא  
 54 לְגַבֵּי עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת) שֶׁנֶּאֱמָרוּ  
 55 בְּלִשׁוֹן שִׁישׁ בּו גַּם מִשְׁמַעוֹת שֶׁל  
 56 צְוּי וְגַם בְּלִשׁוֹן עֵתִיד, וְכַמוֹ  
 57 "לֹא תִרְצַח" שֶׁהוּא צְוּי  
 58 וְהוּרָא שֶׁלֹּא לְרַצּוֹחַ וְגַם הַבְּטָחָה  
 59 שֶׁלֹּא תִהְיֶה רִצְחָה, כִּי הַדְּבָר  
 60 הַאֲלוּקִי עֲצֻמוֹ גּוֹזֵר עַל הָאָדָם  
 61 וְהַעוֹלָם<sup>45</sup> וּפּוֹעֵל מִשְׁפִּיעַ  
 62 עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת כֵּן בְּהַתָּאם לְצְוּי.  
 63 [וְהַגַּם שֶׁחֲדוּשׁ זֶה הָאֲחֵרוֹן, הֵינּוּ  
 64 הַחֲדוּשׁ בְּתוֹרָה הוּא לְכַאֲוֹרָה רַק  
 65 בְּפַעֲלַת הַתּוֹרָה עַל הָאָדָם  
 66 וְהַעוֹלָם, וְלֹא בְּתוֹרָה עֲצֻמָּה  
 67 וְלְכַאֲוֹרָה בְּעִינֵי זֶה לֹא נִרְאָה שְׁבַתּוֹרָה  
 68 עֲצֻמָּה הַתְּחַדָּשׁ בְּמִתְּן-תּוֹרָה דָּבָר שֶׁלֹּא  
 69 הִיָּה כִּה קוֹדֵם לְכֵן, מִכָּל-מְקוֹם  
 70 כִּיּוֹן שְׁשֵׁם 'תּוֹרָה' [שֶׁשְׁמוֹ  
 71 שֶׁל כָּל דְּבָר מוֹרָה עַל תְּכַנּוּ<sup>46</sup>  
 72 (כַּמְבָּאָר בִּשְׁעַר הַיְחוד וְהַמְּנוּה'  
 73 שְׁכַסְפֵּר הַתְּנִיא: "... שְׁגַם בְּדוּמָם מִמֶּשׁ  
 74 כְּמוֹ אֲבִינִים וְעַפְר וּמִים יֵשׁ בְּחִינַת נֶפֶשׁ  
 75 וְחִיּוֹת וְרוּחִית, הֵדִינּוּ בְּחִינַת הַתְּלַבְּשוֹת  
 76 אוֹתוֹת הַדְּבָר מִעֲשֵׂרָה מֵאֲמֹרוֹת  
 77 הַמְּחִיּוֹת וְמַהוּוֹת אֵת הַדּוּמָם... וְאִף שֶׁלֹּא הוֹזְכָר שֶׁם אֲבָן כְּעֶשְׂרָה מֵאֲמֹרוֹת  
 78 שְׁבַתּוֹרָה, אִף-עַל-פִּי-כֵּן נִמְשַׁךְ חִיּוֹת לְאֲבָן עַל-יַד צִירוּפִים וְחִלּוּפֵי אוֹתוֹת...  
 79 שֶׁמִּשְׁתַּלְּשֵׁל מִעֲשֵׂרָה מֵאֲמֹרוֹת וְנִמְשַׁךְ מִהֵן צִירוּף שֶׁם אֲבָן, וְהוּא חִיּוֹת שֶׁל  
 80 הָאֲבָן. וְכֵן כָּל הַנְּבוּרָאִים שְׁבַעֲוֹלָם, הַשְּׁמוֹת שֶׁנִּקְרָאִים בָּהֶם בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ הֵן  
 81 הֵן אוֹתוֹת הַדְּבָר הַמִּשְׁתַּלְּשֵׁלוֹת מִמְדֻרְגָּה לְמִדְרַגָּה מִעֲשֵׂרָה מֵאֲמֹרוֹת שְׁבַתּוֹרָה,  
 82 עַל-יַד חִלּוּפִים וְתַמּוּרוֹת אוֹתוֹת... עַד שֶׁמִּגִּיעוֹת וּמִתְּלַבְּשוֹת בְּאוֹתוֹ נִבְרָא

1 מִתְּן-תּוֹרָה לְמַה שֶׁהַתְּחַדָּשׁ בְּמִתְּן תּוֹרָה כְּפִי שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִפְּרֹט. שֶׁהַחֲדוּשׁ  
 2 בְּנוֹגַעַת לְ"נוֹתֵן הַתּוֹרָה" הוּא כְּדֹאִיתָא כְּמוֹבֵא בְּגִמְרָא<sup>40</sup>  
 3 שֶׁ"אֲנִכִּי" (הַפְּתִיחָה דְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּתַחֲלִיל עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת בְּמִלִּים  
 4 'אֲנִכִּי ה' אֲלוֹקֶיךָ') הוּא רֹאשֵׁי-תִבּוֹת אֲנָא נְפִשֵׁי כְּתִבִּית יְהִיבִית, אֲנִי  
 5 אֵת עֲצֻמִי כְּתִבִּית וְנִתִּי ד' אֲנָא  
 6 (נְפִשִׁי) הוּא עֲצֻמּוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, וְהַחֲדוּשׁ בְּנוֹגַעַת לְ"נוֹתֵן הַתּוֹרָה" הוּא כְּדֹאִיתָא  
 7 וּפְרֹשׁ "אֲנָא נְפִשֵׁי כְּתִבִּית  
 8 יְהִיבִית" הוּא<sup>41</sup> אִז עַר הָאָט  
 9 אַרְיִינְגַעְעֵבֶן אֲנִי, אֲנִי  
 10 אַרְיִינְגַעְעֵבֶן זִיף אֲלִיין, שְׁהוּא,  
 11 הַקִּדְוִשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּתִבֵּן בְּתוֹרָה  
 12 וְנִתֵּן בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה אֵת עֲצֻמוֹ "אֲנָא  
 13 נְפִשִׁי" אֲנִי אֵת עֲצֻמִי וְדָבָר זֶה  
 14 הַתְּחַדָּשׁ בְּמִתְּן-תּוֹרָה וְלֹא הִיָּה קוֹדֵם  
 15 מִתְּן-תּוֹרָה, וְכַלְשׁוֹן הַמְּדַרְשׁ<sup>42</sup>  
 16 "מְכַרְתִּי לְכֵם תּוֹרָתִי, כְּכִיכּוֹל  
 17 מְכַרְתִּי אֲנִי עֲצֻמִי עֲמָה" (וְזֶה לִשׁוֹן  
 18 הַמְּדַרְשׁ: "וַיֵּשׁ לָךְ מִקַּח שְׁמִי שֶׁמְכַרוּ  
 19 נִמְכַר עִמּוֹ, אֲמַר-הַקִּדְוִשׁ-בְּרוּךְ-הוּא  
 20 לְיִשְׂרָאֵל, מְכַרְתִּי לְכֵם תּוֹרָתִי, כְּכִיכּוֹל  
 21 נִמְכַרְתִּי עִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחֵהוּ לִי תְרוּמָה,  
 22 מִשֵּׁל לְמִלְךְ שְׁהִי לּוּ בֵּת יְחִידָה בֵּא אֶחָד  
 23 מִן הַמְּלָכִים וְנִטְלָה, בִּיקֶשׁ לִילֵךְ לוֹ  
 24 לְאַרְצוֹ וְיִטְלוֹל אֶשְׁתּוֹ, אֲמַר לוֹ בְּתִי  
 25 שְׁנַתִּי לִי יְחִידָתִי הִיא, לְפִרוּשׁ מִמֶּנָּה  
 26 אֲנִי יְכוֹל, לּוֹמַר לָךְ אֵל תְּטַלֵּה אֲנִי יְכוֹל  
 27 לְפִי שְׁהִיא אֶשְׁתְּךָ אֲלֵא זֶה טוֹבָה עֲשֵׂה לִי  
 28 שְׁכֵל מְקוֹם שְׁאֵתָה הוֹלֵךְ, קִיטוֹן אֶחָד  
 29 עֲשֵׂה לִי שְׁאֲדוֹר אֲצֻלְכֶם שְׁאֲנִי יְכוֹל  
 30 לְהִנִּיחַ אֵת בְּתִי, כִּךְ אֲמַר הַקִּדְוִשׁ-בְּרוּךְ-  
 31 הוּא יִשְׂרָאֵל נִתְּנִי לְכֵם אֵת הַתּוֹרָה,  
 32 לְפִרוּשׁ הֵימְנָה אֲנִי יְכוֹל לּוֹמַר לְכֵם אֵל  
 33 תְּטַלוּהוּ אֲנִי יְכוֹל אֲלֵא כָּל מְקוֹם שְׁאֵתָם  
 34 הוֹלְכִים בֵּית אֶחָד עֲשׂו לִי שְׁאֲדוֹר בְּתוֹכִי  
 35 שְׁנִאֲמַר וַיַּעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ").  
 36 וְהַחֲדוּשׁ בְּנוֹגַעַת לְיִשְׂרָאֵל מְכַבְּלִי הַתּוֹרָה הוּא, שֶׁבְּמִתְּן-תּוֹרָה  
 37 נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְכַעֲלוֹת כְּכִיכּוֹל שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִמִּתְּן-תּוֹרָה בְּנֵי  
 38 יִשְׂרָאֵל הֵם 'בְּעַלֵּי הַבֵּית', כְּכִיכּוֹל, עַל הַתּוֹרָה שֶׁהִכְפָּה לְפִסְקָה הַלְּכוֹת נִתֵּן  
 39 דְּוָקָא לְיִשְׂרָאֵל. ד' אֲיִן מְשַׁגְּיחִין בְּבֵת-קוֹל" הַבֵּאָה מִשְׁמִים וְלֹא  
 40 מִתְּחַשְּׁבִים כְּכֵן לְגַבֵּי פִסְקֵית הַלְּכָה לְמַעֲשֵׂה, וַיִּתְּרָה מְזוֹ כְּדָבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל  
 41 בְּגִמְרָא שְׁכֹאשֵׁר הֵייתָה מִחְלוּקַת בְּהַלְּכָה בְּמִתְּיַבְּתָה דְּרִיקֵי' וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה

הדרוש ואהי' אצלו אמונ גוי שקאי על תורה. (40) שבת קה, א (כגירסת הע"י). יל"ש שם. (41) לקרות שלח מת, סע"ד ואילך. ובכ"מ. (42) שמור'ר רפ"ג. (43) ב"מ נט, ב. (44) במדבר יג, ג. (45) ויש לומר, שמצד ג' ד' הבריאה, מכיון שדיבור התורה גורר על האדם והעולם, מוכרחים הם להיות כהוראת וגזירת התורה. וזה שיש לאדם בחירה חפשית הוא שביכולתו לבחור להיות היפך טבע הבריאה. (46) שעהיוה"א בתחילתו.



ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 להחיותו) הוא מלשון הוראה<sup>47</sup>, הרי החדוש באפן הוראת  
2 התורה שהתחדש במתן-תורה [שהוראת התורה איך שהאדם  
3 והעולם צריכים להיות, היא באפן שפועלת עליהם  
4 ולהוראות וציוויי התורה אכן יש השפעה על הנהגת האדם והעולם], נוגע  
5 לתורה עצמה<sup>48</sup> ונחשב חידוש  
6 שהתחדש במתן-תורה בתורה עצמה  
7 ולא רק באופן פעולתה בעולם].  
8 ועל-דרך-זה בדומה לאמור לעיל  
9 שבמתן-תורה נפעל חידוש בפעולת  
10 התורה בעולם הוא גם בלמוד  
11 התורה הישראלי, כמבאר  
12 ב'לקוטי תורה' שם, דעל-ידי  
13 ש'ישראל לומדים הלכות בתורה  
14 כמו "אלו טרפות בבמה כו'<sup>49</sup>, נעשה ברור והבדלה  
15 ואסורות באכילה ואלו פשרות"<sup>50</sup>  
16 ומותרות באכילה כו'<sup>49</sup>, נעשה  
17 ברור והבדלה בין טמא  
18 לטהור והטמא נדחה והטהור  
19 מתעלה וזאת כתוצאה מהפרדה בין  
20 הטוב והרע, ובלשון הכתוב בתהלים  
21 ו'יתפרדו כל פעלי און'<sup>50</sup>,  
22 היינו שהרע נפרד ונדחה ורק הטוב  
23 נשאר, ופעולה זו על ידי לימוד התורה  
24 של בני ישראל היא בדגמת  
25 הפעולה בעולם המשפיעה על  
26 ההנהגה בעולם בפועל, כמבאר לעיל,  
27 שנעשית על-ידי הדברות  
28 שדבר הקב"ה במתן-תורה  
29 וזהו אחד החידושים שנתחדשו במתן-  
30 תורה.  
31 ולהוסיף, על האמור לעיל אודות  
32 השפעת ופעולת התורה על ההנהגה  
33 בעולם, יש להוסיף שהחדוש  
34 שנעשה בתורה שעל-ידי  
35 נעשה שנוי בעולם, מדגש  
36 עוד יותר במצות התורה היינו  
37 יותר מאשר בלימוד התורה. שעל-ידי קיום מצות התורה שלאחרי כל שלשת הענינים שנתחדשו במתן-תורה האמורים לעיל,

(47 ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ספר השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק. וראה זח"ג נג, ב. 48) ויש לומר, דזה שהתורה דוקא נקראת בשם תורה מלשון הוראה – אף שבכמה חכמות ישנן לכאורה (גם) הוראות [ולהעיר ממארוז"ל (איכ"ר פ"ב, יג) "יש חכמה בגוים תאמין .. יש תורה בגוים אל תאמין"] – הוא, כי ההוראות שבכל החכמות הן חלק מהחכמה (שע"פ כללי החכמה צריך האדם להתנהג כך וכך) אבל אינן הוראות להאדם כיון שאין להם פעולה עליו; ודוקא התורה שפועלת על האדם (שביכלתו לבחור היפך הטבע) היא הוראה להאדם. (49 משנה דחולין רפ"ג (מב, א. נד, א). 50) לשון הכתוב – תהלים צב, י. 51) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. "הדרך" על הש"ס (תשמ"ט) ס"ה ואילך (תו"מ – הדרנים על הרמב"ם וש"ס ע' קסג ואילך). 52) שהש"ר פ"א, ג (א). 53) שה"ש א, ג. 54) "שירים" הוא תורה, כמרוז"ל (חגיגה יב, ב) "כל העוסק בתורה כלילה כו' שנאמר כו' וכלילה שירה עמי" (סה"מ ה'תש"ו ע' 102).

ביאור בדרך אפסר

ביאור בדרך אפסר

1 החידוש מצד הקדוש-ברוך-הוא, החידוש מצד בני ישראל והחידוש מצד  
 2 התורה וכפי שמפרט.  
 3 כי החלוק ההבדל שבין ריח לשמן הוא בהם עצמם, שהריח  
 4 שהוא רק התפשטות (הארת) השמן ולא השמן עצמו, מורה  
 5 על החידוש בתורה ובמצות  
 6 (שנתנו במתן-תורה) בנוגע 1 החלוק שבין ריח לשמן הוא בהם עצמם,  
 7 ל"נותן התורה ומצוה 2 שהריח שהוא רק התפשטות (הארת) השמן,  
 8 המצות", הקדוש-ברוך-הוא. 3 מורה על החידוש בתורה ובמצות (שנתנו במתן-  
 9 דהתורה כמו שהיא מצד- 4 תורה) בנוגע ל"נותן התורה ומצוה המצות".  
 10 עצמה קודם מתן-תורה (תכמתו 5 דהתורה כמו שהיא מצד-עצמה (תכמתו של  
 11 של הקב"ה) היא הארה 6 הקב"ה) היא הארה בלבד ("ריח"), ואמתית  
 12 בלבד ("ריח") מעצמות 7 הענין ד"אורייתא וקודש-ברוך-הוא כולא  
 13 האלוקות ולא העצמות ממש, 8 חד"ט 55 נעשה במתן-תורה, שאז נמשך בה  
 14 ואמתית הענין ד"אורייתא 9 העצמות ("שמן"). ועל-דרך-זה הוא בנוגע  
 15 וקודש-ברוך-הוא כולא 10 למצות, שבמתן-תורה נמשך בהם העצמות.  
 16 חד"ט 55 התורה והקדוש-ברוך-הוא 11 ועוד חלוק בין ריח השמן לשמן עצמו, שעל-  
 17 הכל אחד, היינו שהקדוש-ברוך-הוא 12 ידי שמריחים את ריח השמן לא נחסר  
 18 בעצמו, ולא רק הארה ממנו, נמצא 13 מאומה מהשמן, מה-שאין-בן פשלוקחים את  
 19 בתורה נעשה נפעל והתחדש 14 השמן עצמו הוא נחסר במקום שהיה בו תחלה  
 20 במתן-תורה, שאז נמשך בה 15 (שמן תורק שמך, כאדם שמוריק מפלי לכלי).  
 21 בתורה העצמות ("שמן") ולא רק 16 ובנמשל הוא, שעל-ידי נתינת התורה למטה,  
 22 ריח". 17 נטל<sup>56</sup> מהעליונים את הכח לפסק דין, כי "תורה  
 23 ועל-דרך-זה הוא בנוגע 18 לא בשמים היא"<sup>57</sup>. ועוד חלוק בין ריח לשמן,  
 24 למצות, שבמתן-תורה נמשך 19 דהריח הוא הולך וכלה, ועד שלא נשאר ממנו  
 25 בהם העצמות של האלוקות, 20 מאומה, וגם הנאה שהאדם נהנה מהריח,  
 26 בחינת שמן, בעוד שקודם לכן, בימי 21 לאחרי שנפסק הריח עוברת הנאתו<sup>58</sup>, מה-  
 27 האבות, הייתה במצוות רק הארה 22 שאין-בן המאכל (שמן<sup>59</sup>), גם לאחרי שנתעבל  
 28 והתפשטות של האלוקות, בחינת ריח. 23 המזון במעיו, נשאר במקצת, אלא שנהפך  
 29 ועוד חלוק הבדל נוסף בין ריח 24 לדם ובשר, ועל-ידי-זה הוא פועל באדם  
 30 השמן שהוא רק הארה והתפשטות 25 שהתכונות שלו יהיו כפי תכונות המאכל<sup>60</sup>.  
 31 מהשמן לשמן עצמו שהוא עצם 26 ובנמשל הוא, שההמשכה על-ידי קיום המצות  
 32 הדבר, שעל-ידי שמריחים את 27 ומכל-שכן על-ידי למוד התורה דהאבות, לא נקבעה בעולם בפנימיותו<sup>61</sup>.  
 33 ריח השמן לא נחסר מאומה  
 34 מהשמן וכמות השמן נשארת בדיוק  
 35 כפי שהייתה לפני שהריחו ממנו, מה-  
 36 שאין-בן פשלוקחים את  
 37 השמן עצמו הוא נחסר

(55) ראה זח"ג עג, א. (56) ראה ד"ה אנכי הוי' אלקיך ה'תשמ"ט הערה 53 (תו"מ סה"מ סיון ע' שיג). (57) וע"פ מ"ש בפנים יומתק שענין "כאדם שמוריק כו" נאמר במדרש גבי שירים (תורה) דוקא. (58) שלכן אין מברכין על הריח ברכה אחרונה (מג"א אר"ח ר"ס רטז). (59) שאפשר לאכלו עם פת או לשתותו ע"י שמערבין אותו בשאר משקין (סדר ברכת הנהנין לאדה"ו פ"ג ה"א). ולהעיר, שגם כששותין אותו כשהוא בפני עצמו, שאז הוא מזיק להאדם (סדר ברה"נ שם) – ה"ז גופא שמזיק מורה על זה שהמאכל נכנס בפנימיות. (60) כידוע בטעם איסור אכילת בע"ח הדורסים וטורפים (רמב"ן עה"פ שמיני יא, יא. ועוד). וראה גם ברכות מד, ב. (61) ראה לקו"ש ח"ה ע' 395 ואילך שגם המצוות דהאבות פעלו במקצת בדברים הגשמיים שבהם נעשו המצוות (גם לאחרי קיום המצוה), דכיון ש"מעשה אבות סימן ונתנית כח) לבנים" בהכרח שיהי' בהם איזו דוגמא עכ"פ למצוות שלאחרי מ"ת. אלא שהפעולה לא נקבעה בדברים בהם נעשית המצוה בפנימיותם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וחלפה מן העולם כמו ריח שהתנדף. **וְעַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה שֶׁלֹא חָרִי**  
2 **מִתַּן תּוֹרָה,** לאחר שנפעל חיבור בין התורה לעולם ומִכָּל-שִׁפְזָן  
3 **עַל-יְדֵי קִיוּם הַמְצוֹת** באמצעות דברים גשמיים, **נַעֲשֶׂה שְׁנוּי**  
4 **בְּעוֹלָם** והקדושה של התורה והמצוות באה וחודרת בעולם **בְּפָנִימִיּוֹת**  
5 **וּבְקִבְיּוֹת** ולא רק לזמן קצר.  
6 (ח) **וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, דְּבַשְׁלֶשָׁה** 1 **וְעַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה שֶׁלֹא חָרִי מִתַּן תּוֹרָה,**  
7 **עֲנִינִים הַנִּלְשָׁנָה שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ** 2 **וּמִכָּל-שִׁפְזָן עַל-יְדֵי קִיוּם הַמְצוֹת, נַעֲשֶׂה שְׁנוּי**  
8 **בְּמִתְּן-תּוֹרָה,** מצד הקדוש-ברוך-  
9 **הוא,** מצד התורה ומצד בני ישראל,  
10 **כְּמִבּוֹאֵר וּמְפוֹרֵט לַעִיל, הַחֲדוּשׁ** 4 (ח) **וַיֵּשׁ לּוֹמֵר, דְּבַשְׁלֶשָׁה עֲנִינִים הַנִּלְשָׁנָה**  
11 **הַעֲקָרִי מִבֵּין שְׁלוֹשֵׁת הַחֲדוּשִׁים,** 5  
12 **הוא שְׁבִמְתֵן-תּוֹרָה נַעֲשֶׂה** 6 **הַעֲקָרִי הוא שְׁבִמְתֵן-תּוֹרָה נַעֲשֶׂה הַמְשַׁכֵּת**  
13 **הַמְשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת** והמהות של  
14 **הַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוא בעצמו תּוֹרָה,** 8  
15 **היינו החידוש מצד הקדוש-ברוך-הוא,**  
16 **נִתֵּן הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה** 9  
17 **הַחֲדוּשׁ גַּם בַּתּוֹרָה וּבְמִקְבְּלֵי**  
18 **הַתּוֹרָה.** וטעם הדבר, מפני מה עיקר  
19 **הַחֲדוּשׁ שֶׁבְמִתְּן-תּוֹרָה היא בכך שאז**  
20 **נִמְשַׁכָּה הַעֲצָמוֹת בַּתּוֹרָה, הוא**  
21 **דֵּהֲתוֹרָה מְצַד עֲצָמָה, פִּינּוֹן**  
22 **שֶׁהיא פְּאִינְ-עֵרֶף לְגַמְרִי**  
23 **לְהַעֲלוֹם** והתורה נעלית מהעולם  
24 **לאין שיעור, ללא כל יחס והשוואה,**  
25 **אִין שְׁנוּי בְּדָבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם**  
26 **עַל-יְדֵי דִינֵי הַתּוֹרָה** כי מפני  
27 **ירחוק הערך אין לתורה (מצד עצמה)**  
28 **הַשְּׁפַעָה ישירה על העולם, וְעַל-**  
29 **דֵּרֶךְ-זֶה הוא בְּנוֹגֵעַ לַמְצוֹת**  
30 **שֶׁגַם הַמְצוֹת נַעֲלוֹת מֵהָעוֹלָם בְּרִיחֹק**  
31 **שֶׁבְּאִין-עֵרוֹךְ וּלְכֵן מַעֲשֶׂה הַמְצוֹת, מצד**  
32 **עצמו, לא משפיע ישירות על העולם.**  
33 **וְהִכַּח שֶׁבַּתּוֹרָה-וּמְצוֹת שֶׁנִּתְּנוּ**  
34 **בְּמִתְּן-תּוֹרָה לְפַעַל שְׁנוּי**  
35 **בְּעוֹלָם, לַמְרוֹת יִרְחֹק הַעֵרֶךְ הָאִמּוֹר,**  
36 **הוא פִּי בְּמִתְּן-תּוֹרָה נִמְשָׁף**  
37 **הַעֲצָמוֹת של האלוקות בַּתּוֹרָה**  
38 **וּמְצוֹתֶיהָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ**  
39 **בְּהֵם בַּתּוֹרָה וּמְצוֹת הַכַּח לְפַעַל**  
40 **גַּם בְּדָבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁאֵינָם**  
41 **בְּעֵרֶךְ לַתּוֹרָה-וּמְצוֹת, אֵף עַל פִּי**  
42 **מִשְׁמַד עֲצָמָה אִין בָּהֶם כּוֹחַ לְפַעֵל**  
43 **זאת, כאמור, פִּי הַעֲצָמוֹת הוא**

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וַיֵּשׁ לֹמֶר, שֶׁהֶעֱנִין ד' אַנְכִי אֱלֹקִיךָ דְיִשְׂרָאֵל, הוּא  
 2 לְמַעְלָה מִבְּחִינַת "אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה כְּלוּמַר, כַּמְבוּאָר לְעִיל,  
 3 בְּמִתְן־תּוֹרָה הַתְּחַדֵּשׁ עֵינֵין הַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת הֵן בְּבִנְיַי יִשְׂרָאֵל וְהֵן בְּתוֹרָה,  
 4 וּמְכַל־מִקּוּם בְּהַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת בְּבִנְיַי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ מַעְלָה וַיִּתְרוֹן עַל הָעֵינִין כִּפִּי  
 5 שְׁהוּא בְּתוֹרָה. וְכִדְּוַע<sup>63</sup> בְּחִסְדֵי  
 6 שְׁגַם בְּשֵׁרֵשׁ דְּתוֹרָה וַיִּשְׂרָאֵל 1 וַיֵּשׁ לֹמֶר, שֶׁהֶעֱנִין ד' אַנְכִי אֱלֹקִיךָ דְיִשְׂרָאֵל,  
 7 כְּמוֹ שֶׁהֵם בְּהַעֲצָמוֹת, כַּמְבוּאָר 2 הוּא לְמַעְלָה מִבְּחִינַת "אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה.  
 8 בְּבַלְהָ וְחִסְדֵי שְׁנֵיהֶם, גַּם הַתּוֹרָה 3 וְכִדְּוַע<sup>63</sup> שְׁגַם בְּשֵׁרֵשׁ דְּתוֹרָה וַיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהֵם  
 9 וְגַם יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁרֵשִׁים בַּעֲצָמוֹת 4 בְּהַעֲצָמוֹת, הַשֵּׁרֵשׁ דְּיִשְׂרָאֵל הוּא לְמַעְלָה מִשֵּׁרֵשׁ  
 10 וּמְהוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא בַּעֲצָמוֹ, 5 הַתּוֹרָה. דְּהַתּוֹרָה (גַּם כְּמוֹ שֶׁהִיא לְאַחֲרֵי מִתְן־  
 11 וּמְכַל־מִקּוּם הַשֵּׁרֵשׁ דְּיִשְׂרָאֵל 6 תּוֹרָה, הָעֵינִין ד' אַנָּא נַפְשֵׁי כְּתָבִית יְהִיבִית") הִיא  
 12 בַּעֲצָמוֹת הוּא לְמַעְלָה מִשֵּׁרֵשׁ 7 בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל<sup>64</sup>. אֱלָא שֶׁהֶגְלוּ ד' אַנְכִי אֱלֹקִיךָ  
 13 הַתּוֹרָה אִף שֶׁגַם הוּא בַּעֲצָמוֹת. וְטַעַם 8 (דְּיִשְׂרָאֵל) – נִמְשָׁף עַל־יְדֵי "אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה].  
 14 הַדְּבַר הוּא דְּהַתּוֹרָה (גַּם כְּמוֹ 9 וְזָהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַם עַל־יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה  
 15 שֶׁהִיא לְאַחֲרֵי מִתְן־תּוֹרָה, 10 דְּיִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה שְׁנוּי בְּדַבְּרִים שֶׁבְּעוֹלָם,  
 16 הָעֵינִין ד' אַנָּא נַפְשֵׁי כְּתָבִית 11 בְּדַגְמַת הַשְּׁנוּי שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי עֲשֻׁרַת  
 17 יְהִיבִית" הֵיינו גַּם הַתּוֹרָה לְאַחַר 12 הַדְּבָרוֹת שֶׁל הַקְּבָ"ה (כִּנ"ל סְעִיף ו' מ' לְקוּטֵי  
 18 שְׁבַמִּתְן־תּוֹרָה נִמְשָׁךְ בַּה עֵינִין 13 תּוֹרָה), כִּי עַל־יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל עוֹסֵק בְּתוֹרָה נִמְשָׁף  
 19 הַעֲצָמוֹת) הִיא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל<sup>64</sup> 14 הֶגְלוּ ד' אַנְכִי ("אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה, וְגַם "אַנְכִי  
 20 וְכוּיֹן שֶׁהַתּוֹרָה הִיא כְּמוֹ אֲמַצְעִי 15 אֱלֹקִיךָ" דְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁלְּמַעְלָה מִ"אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה),  
 21 לְמַטְרָה שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מוֹבֵן שְׁבִנֵי 16 וְהַדְּבַר (כְּכַיִּכּוֹל) דְּהַעֲצָמוֹת פּוֹעֵל שְׁנוּי בְּעוֹלָם,  
 22 יִשְׂרָאֵל נַעֲלִים יוֹתֵר מִהַתּוֹרָה. אֱלָא 17 כִּנ"ל  
 23 שֶׁהֶגְלוּ ד' אַנְכִי אֱלֹקִיךָ" 18 וְזָהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַם עַל־יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה  
 24 (דְּיִשְׂרָאֵל) - נִמְשָׁף עַל־יְדֵי 19 שֶׁהֶלְמוֹד שְׁלוֹ הוּא בְּתַקְלִית הַבְּטוּל  
 25 "אַנְכִי" שֶׁבְּתוֹרָה מִצַּד הָעֵינִין 20 הַמְּצוֹת דְּהָאָדָם לְהַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת בְּתוֹרָה  
 26 כְּשֶׁלְּעֲצָמוֹ, בְּהַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת בִּישְׂרָאֵל 21 וּמְצוֹת, כִּי בְּכִדְּוַע שֶׁבְּלִמּוּד (דְּבַר) הַתּוֹרָה דְּהָאָדָם  
 27 יֵשׁ יִתְרוֹן מַעְלָה עַל הַמְּשַׁכֵּת הַעֲצָמוֹת 22 תְּהִיָּה הַמְּשַׁכֵּת הַדְּבַר ד' אַנְכִי", הוּא עַל־יְדֵי  
 28 בְּתוֹרָה וּמְכַל מִקּוּם מִצַּד שְׁנֵי אֵת גִּילּוּי 23 שֶׁהֶלְמוֹד שְׁלוֹ הוּא בְּתַקְלִית הַבְּטוּל. וְעַל־דִּרְךָ־  
 29 הַעֲצָמוֹת בִּישְׂרָאֵל ('אַנְכִי אֱלֹקִיךָ') 24 זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ לְקִיּוּם הַמְּצוֹת. וְאַמְתִּית הַבְּטוּל  
 30 מִקְּבָלִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַתּוֹרָה ('אַנְכִי' 25 שֶׁבְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְּצוֹת בָּא מִזֶּה שֶׁבְּתוֹרָה  
 31 בְּתוֹרָה)]. 26 וּמְצוֹת שֶׁנִּתְּנוּ בְּמִתְן־תּוֹרָה יִשְׁנָה הַמְּשַׁכֵּת  
 32 וְזָהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַם עַל־יְדֵי 27 הַעֲצָמוֹת. דְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְּצוֹת שֶׁל  
 33 לְמוֹד הַתּוֹרָה דְּיִשְׂרָאֵל הַלּוּמְדִים 28 הָאָבוֹת קָדְם מִתְן־תּוֹרָה, כִּיֹּן שֶׁעֲבוּרַת הָאָבוֹת  
 34 תּוֹרָה, מֵאֵז מִתְן־תּוֹרָה, כֹּכֵל זְמַן וּבְכֹל 29 הַגִּיעָה רַק עַד שֵׁרֵשׁ הַנְּבִרָאִים<sup>65</sup>, דְּלִגְבֵי שֵׁרֵשׁ  
 35 מִקּוּם נַעֲשֶׂה שְׁנוּי וְחֹדֶרֶת קְדוּשָׁה 30 הַגִּיעָה רַק עַד שֵׁרֵשׁ הַנְּבִרָאִים<sup>65</sup>, דְּלִגְבֵי שֵׁרֵשׁ  
 36 בְּפִנְיֵימִיּוֹת וּבְקִבְעוֹת בְּדַבְּרִים 31 בְּתוֹרָה)].  
 37 שֶׁבְּעוֹלָם, בְּדַגְמַת הַשְּׁנוּי 32 וְזָהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַם עַל־יְדֵי  
 38 שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי 33 לְמוֹד הַתּוֹרָה דְּיִשְׂרָאֵל הַלּוּמְדִים  
 39 עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁל הַקְּבָ"ה 34 תּוֹרָה, מֵאֵז מִתְן־תּוֹרָה, כֹּכֵל זְמַן וּבְכֹל  
 40 (כִּנ"ל סְעִיף ו' מ' לְקוּטֵי 35 מִקּוּם נַעֲשֶׂה שְׁנוּי וְחֹדֶרֶת קְדוּשָׁה  
 41 תּוֹרָה' שְׁאֵמִירַת עֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת 36 בְּפִנְיֵימִיּוֹת וּבְקִבְעוֹת בְּדַבְּרִים  
 42 שֶׁהִיָּתָה בְּלִשׁוֹן צִיּוּר וּבְלִשׁוֹן עֲתִיד פְּעִלָּה וְהַשְּׁפִיעָה עַל הַמְּצִיאוֹת בְּעוֹלָם), 37 שֶׁבְּעוֹלָם, בְּדַגְמַת הַשְּׁנוּי  
 38 שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי 39 עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁל הַקְּבָ"ה  
 40 (כִּנ"ל סְעִיף ו' מ' לְקוּטֵי 40 (כִּנ"ל סְעִיף ו' מ' לְקוּטֵי  
 41 תּוֹרָה' שְׁאֵמִירַת עֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת 41 תּוֹרָה' שְׁאֵמִירַת עֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת  
 42 שֶׁהִיָּתָה בְּלִשׁוֹן צִיּוּר וּבְלִשׁוֹן עֲתִיד פְּעִלָּה וְהַשְּׁפִיעָה עַל הַמְּצִיאוֹת בְּעוֹלָם), 42 שֶׁהִיָּתָה בְּלִשׁוֹן צִיּוּר וּבְלִשׁוֹן עֲתִיד פְּעִלָּה וְהַשְּׁפִיעָה עַל הַמְּצִיאוֹת בְּעוֹלָם),

(63) ראה תו"מ סה"מ אייר ע' רפח ואילך. וש"נ. (64) להעיר ממרו"ל (הובא לעיל סעיף ו) "מכרתי את תורת, כביכול נמכרתי עמה", דיש לומר הפירוש בזה שגם "נותן התורה" נמכר כביכול לישראל מקבלי התורה – שגם הענין ד"אנא נפשי" שבתורה אינו עצמותו ממש, והוא טפל כביכול לישראל ששרשם בעצמותו ממש. (65) סה"מ תש"ג ע' 23. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הנבְרָאִים יֵשׁ תְּפִיסַת מְקוֹם לְנִבְרָאִים וְזוֹ עֲצֻמַּת הַסִּיבָה לִכְךָ שֶׁרָגַהּ  
2 זוֹ הִיא שׁוֹרֵשׁ לְנִבְרָאִים, לְכֵן כִּיּוֹן שֶׁעֲבוּדַת הָאֲבוֹת בְּלִימוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוֹם  
3 הַמְצוּת 'מְגִיעָה' וְנוֹגַעַת' רַק עַד שׁוֹרֵשׁ הַנִּבְרָאִים, הַבְּטוּל שֶׁלָּהֶם לֹא  
4 הָיָה בְּטוּל בְּתַכְלִית. וְזֶהוּ עֹבְדָה זֶה הִיא הַסִּיבָה הַפְּנִימִית עַל מַה  
5 שֶׁתְּכַוֵּן בְּתוֹרָה בְּאַבְרָהָם<sup>66</sup>  
6 שאמר על עצמו וְאָנֹכִי עֶפֶר  
7 וְאֶפֶר, שְׁגָם "אֶפֶר" הַנּוֹתֵר לְאַחַר  
8 שֶׁדָּבַר נִשְׂרַף בְּאֵשׁ הוּא מְצִיאֹת<sup>67</sup>  
9 מִסּוּיָמַת. וְהַבְּטוּל שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל  
10 שֶׁעַל-יָדֵי לְמוּד הַתּוֹרָה וְקִיּוֹם  
11 הַמְצוּת שֶׁלְאַחֲרֵי מִתְּן-תּוֹרָה  
12 כִּיּוֹן שֵׁשׁ בּו' הַמְשַׁכַּת הַעֲצֻמוֹת' הוּא  
13 בְּטוּל בְּתַכְלִית, בְּדִגְמַת הַבְּטוּל שֶׁל מֹשֶׁה (מְקַבֵּל  
14 הַתּוֹרָה) דְּקָתִיב בִּיהֵ<sup>68</sup> "וַיִּנְחֲנוּ מֶה". [וַיֵּשׁ לְזוֹמֵר,  
15 הַתּוֹרָה) דְּקָתִיב בִּיהֵ<sup>68</sup> שְׁכָתוֹב  
16 בּוֹ, בְּמִשָּׁה שֶׁאִמְרוּ עַל עֲצֻמוֹ "וַיִּנְחֲנוּ  
17 מֶה".  
18 וַיֵּשׁ לְזוֹמֵר, זֶהוּ שֶׁכָּל אֶחָד  
19 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יְכוּל לְהִגִּיעַ  
20 עַל-יָדֵי תּוֹרָה וּמְצוּת לְבְטוּל  
21 ד'מֶה', כְּמוֹ הַבְּטוּל שֶׁל מִשָּׁה רַבִּינוּ  
22 הוּא לְפִי שֶׁבְּמִתְּן-תּוֹרָה נִעְשָׂה  
23 "הַיְוֵי אֶלְקִיד" שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד  
24 מִיִּשְׂרָאֵל (כְּנִ"ל סְעִיף ג' וְד')  
25 הַיְוֵי בְּמַלּוּי אֶלְפִי"ן  
26 בְּגִימְטְרִיָּא מ"ה כִּאֲשֶׁר שֵׁם הַיְוֵי  
27 כְּחוּב בְּמִלּוּי אוֹתוֹת אֶלֶף, הֵינּוּ יוֹד,  
28 ה"א, ו"ו, ה"א, הַגִּימְטְרִיָּא שֶׁל  
29 הָאוֹתוֹת הֵלְלוּ הִיא מ"ה (45), אֵלּא  
30 שְׁגָם בְּטוּל זֶה אֵינוֹ הַבְּטוּל הַכִּי נִעְלָה  
31 וְהַכִּי עִמּוּק, וְהַבְּטוּל שֶׁנִּעְשָׂה  
32 עַל-יָדֵי הַמְשַׁכַּת הַעֲצֻמוֹת  
33 "אָנֹכִי" שֶׁלְמַעַל מִשָּׁם  
34 הַיְוֵי) בְּתוֹרָה וּמְצוּתֶיהָ, הוּא  
35 לְמַעַל גַּם אֶפִּילוֹ מִהַבְּטוּל  
36 דְּמ"ה].  
37 יו"ד) וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְזוֹמֵר  
38 שֶׁשְּׁלֹשֶׁת הָעֲנִינִים (פְּרוּשִׁים)  
39 ד'לֵאמֹר" הָאֲמֹרִים לְעִיל (שְׁלִימוּד  
40 הַתּוֹרָה הוּא כְּעוֹנָה אַחַר הַקּוּרָא,  
41 שֶׁהַלּוּמֵד תּוֹרָה גֹרֵם שֶׁהַקּוּדֵשׁ בִּרְיֹן  
42 הוּא שׁוֹנֵה כְּנִגְדּוֹ, וְשֶׁעֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת  
43 פּוֹעֲלִים בְּעֶשְׂרֵה מֵאֲמֹרוֹת הֵם

44 בְּהִתְאָם לְשִׁלְשֶׁת הָעֲנִינִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בְּמִתְּן-תּוֹרָה מִצַּד  
45 הַקּוּדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִצַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִצַּד הַתּוֹרָה כְּפִי שֶׁמְמַשִּׁיךְ וּמִפְּרֹט.  
46 דְּהַפְּרוּשׁ ב'לֵאמֹר" שֶׁבְּמִתְּן-תּוֹרָה נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה  
47 שֶׁל הָאָדָם כָּל יְהוּדִי בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם? הֲיֵינָהּ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל  
48 לְאַלּוּקוֹת, בְּאַפְּן ד'תַּעֲזֵן לְשׁוֹנֵי  
49 אֲמֵרְתָּ, כְּעוֹנָה אַחַר הַקּוּרָא"  
50 וְאֵינוֹ אֵלּא כְּחוּר עַל דְּבַר ה', הוּא  
51 מִצַּד הַחֲדוּשׁ שֶׁנִּעְשָׂה בְּמִתְּן-  
52 תּוֹרָה בְּנוֹגַע ל'נוֹתֵן הַתּוֹרָה".  
53 וְכִנ"ל (סְעִיף ט) שֶׁאֲמַתִּית  
54 הַבְּטוּל שֶׁלְמוּד הַתּוֹרָה שֶׁלֹא  
55 הִיא אֶפִּילוֹ בְּלִימוּד הַתּוֹרָה שֶׁל הָאֲבוֹת  
56 בְּאֵ מִזֶּה שֶׁבְּתוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה  
57 בְּמִתְּן-תּוֹרָה יִשְׁנֶה הַמְשַׁכַּת  
58 הַעֲצֻמוֹת וְלִכֵּן יְהוּדִי לּוֹמֵד תּוֹרָה  
59 מֵתוּךְ בְּטוּל מוּחַלֵּט.  
60 וְהַפְּרוּשׁ ד'לֵאמֹר" שֶׁהָאָדָם  
61 הַלּוּמֵד תּוֹרָה "אוֹמֵר  
62 לְהַקְבֵּה" שֶׁיִּחְזֹר כְּכִיכּוֹל עַל  
63 הַדְּבָר שֶׁלּוֹ", הוּא מִצַּד  
64 הַחֲדוּשׁ שֶׁנִּעְשָׂה בְּמִתְּן-תּוֹרָה  
65 בְּנוֹגַע לְיִשְׂרָאֵל מְקַבְּלֵי  
66 הַתּוֹרָה, וְלֹא הִיא אֲצֵלֶם קוּדֵם מֵתוּךְ  
67 תּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם הַכֵּחַ לְפַעֵל  
68 כְּכִיכּוֹל בְּהַקְבֵּה, וְעַד כִּדֵּי כֵךְ  
69 שֶׁהַקּוּדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר, עַל הַכּוּחַ  
70 שֶׁנִּתְּנָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהוֹרוֹת וּלְפַסּוֹק  
71 הַלֵּכָה לְמַעֲשֵׂה "נִצְחֹנִי בְּנֵי  
72 נִצְחֹנִי" הֵינּוּ שְׁבַנֵי יִשְׂרָאֵל פּוֹעֲלִים  
73 וּמְשַׁפִּיעִים עַל הַקּוּדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,  
74 כְּכִיכּוֹל.  
75 וְהַפְּרוּשׁ ב'לֵאמֹר" שֶׁעֲשֵׂרֵת  
76 הַדְּבָרוֹת נִמְשָׁכִים וּפּוֹעֲלִים  
77 ב'עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת', הַפְּעוּלָה  
78 וְהַשְּׁפָעָה שֶׁל הַתּוֹרָה עַל הָעוֹלָם  
79 הוּא מִצַּד הַחֲדוּשׁ שֶׁנִּעְשָׂה  
80 בְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּתוֹרָה עֲצֻמָּה,  
81 שֶׁהִיא מוֹשְׁלֵת וְשׁוֹלְטֵת עַל  
82 הָעוֹלָם.

הוּא מִצַּד הַחֲדוּשׁ שֶׁנִּעְשָׂה בְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּתוֹרָה,  
וּפּוֹעֲלִים ב'עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת', הוּא מִצַּד הַחֲדוּשׁ שֶׁנִּעְשָׂה בְּמִתְּן-תּוֹרָה בְּתוֹרָה,  
שֶׁהִיא מוֹשְׁלֵת וְשׁוֹלְטֵת עַל הָעוֹלָם.

(66 וירא יח, כז. 67) באגה"ק סט"ו "שהאפר אין לו דמיון וערך אל מהות העץ כו", אבל אעפ"כ הוא מציאות. (68) בשלח טז, ז.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וַיֵּשׁ לְקֶשֶׁר זֶה עִם מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל<sup>69</sup> בפרקי אבות  
 2 "אֵין לָךְ בֶּן-חֹרִין אֲלָא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה", דְּכִינֵן כללות עם ישראל ושל כל העולם, שְׁאֵז תְּהִיָּה אֲמַתִּית הַחֲרוּת של  
 3 שֶׁהַתּוֹרָה מוֹשְׁלֶת וְשׁוֹלְטֶת עַל הכל, בְּגָאוּלָּה הָאֲמַתִּית  
 4 הָעוֹלָם, הָרִי כְּשֶׁהוּא עוֹסֵק 1 וַיֵּשׁ לְקֶשֶׁר זֶה עִם מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל<sup>69</sup> וְהַשְׁלָמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ  
 5 בְּתוֹרָה אֵין שִׁיף שִׁיְהִיָּה מִי 2 "אֵין לָךְ בֶּן-חֹרִין אֲלָא מִי שֶׁעוֹסֵק צְדָקְנוּ בְּקָרוֹב מִמֶּשׁ.  
 6 שֶׁהוּא אַחַר מַלְכּוּד הַתּוֹרָה עֲצֵמָה 3 בְּתַלְמוּד תּוֹרָה", דְּכִינֵן שֶׁהַתּוֹרָה מוֹשְׁלֶת  
 7 שׁוֹלֵט עָלֵינוּ<sup>70</sup>, דְּאֲדַרְבָּה, הוּא 4 וְשׁוֹלְטֶת עַל הָעוֹלָם, הָרִי כְּשֶׁהוּא עוֹסֵק בְּתוֹרָה אֵין שִׁיף שִׁיְהִיָּה מִי שֶׁהוּא  
 8 הַיְהוּדִי הַלּוּמֵד תּוֹרָה מוֹשֵׁל וְשׁוֹלֵט 5 שׁוֹלֵט עָלֵינוּ<sup>70</sup>, דְּאֲדַרְבָּה, הוּא מוֹשֵׁל וְשׁוֹלֵט עַל כָּל הָעוֹלָם. וּמַהֲגָאוּלָּה הַפְּרָטִית  
 9 עַל כָּל הָעוֹלָם. וּמַהֲגָאוּלָּה 6 (שְׁעַל-יְדֵי עֵסֵק הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה "בֶּן-חֹרִין") בָּאִים לְגָאוּלָּה הַכְּלָלִית, שְׁאֵז תְּהִיָּה  
 10 הַפְּרָטִית שֶׁל הַיְהוּדִי הַפְּרָטִי הַעוֹסֵק 7 אֲמַתִּית הַחֲרוּת, בְּגָאוּלָּה הָאֲמַתִּית וְהַשְׁלָמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ בְּקָרוֹב מִמֶּשׁ.  
 11 בַּחֲרוּת (שְׁעַל-יְדֵי עֵסֵק הַתּוֹרָה

(69) אבות פ"ו מ"ב. (70) ראה עירובין נד, א: אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות .. אין כל אומה ולשון שולטת בהן, שנאמר חרות, א"ת חרות אלא חירות. וראה שמו"ר פמ"א, ז (בתחילתו).

## אגרות קודש

בי"ה, ט"ז סיון, תשכ"ב

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו שואל מדוע גם מחשבה קלה בענייני דעלמא, מתקיים בזה לפעמים קרובות, שחולם אדם מהרהורי לבו, משא"כ מחשבת תורה ומצות ויר"ש ואפילו כשלומדים בעיון.

והביאור בזה מובן גם מהמבואר בספר תניא קדישא פרק כט (ל"ז ע"א) ומצוין [א]ל זהה הק', עיי"ש.

(ב) מהו הטעם שחבריו בנקל עולים למעלה מעלה בתורה ויר"ש משא"כ בהנוגע אליו, ומקשר זה למ"ש בתניא פרק מ"א בנוגע ללימוד התורה, שלפני הלימוד ולאחרי זה בכל שעה צריך להכין עצמו עיי"ש,

והנה בכל כגון זה הובטחנו, אדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, ובודאי כשישתדל בדבר, יצליח שהרי כן הבטיחנו חז"ל.

ידוע שלא זו הדרך לחפש קושיות ושאלות, כי אם לפרקים רחוקים, והעיקר ללמוד בהתמדה ושקידה בשופי תורתנו הק' תורת חיים הנגלה והחסידות, ועיין הפרטים בזה בהלכות תלמוד תורה לרבנו הזקן.

בטח שומר על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.